

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ НАУК І СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній рівень – бакалавр

на тему: **«ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022»**

Виконала:

Студентка 4 року навчання

Спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»

Амелічева Анастасія Сергіївна

Керівник

Соловей Галина Сергіївна

Ст. викладач, кандидат філософських наук

КИЇВ 2023

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ I. Теоретико-методологічні засади дослідження.....	6
1.1 Підходи до терміну «інформаційна війна» у міжнародних безпекових студіях.....	6
1.2 Ключові форми і принципи ведення інформаційних війн.....	9
1.3 Соціальні мережі як особливий інструмент інформаційної війни XXI століття.....	13
Розділ II. Інформаційний чинник соціальних мереж після повномасштабної агресії Росії 2022 року.....	19
2.1 Ключові стратегії РФ у веденні інформаційних війн у XXI ст.....	19
2.2 Аналіз інформаційної діяльності державних представників України та РФ у соціальних мережах після 24 лютого 2022 (А. Єрмак та Д. Медведєв).....	23
2.3 Телеграм як додатковий інструмент інформаційного впливу медіа представників у перебігу повномасштабної війни – аналіз діяльності М. Симоньян та Д. Гордона.....	29
Розділ III. Формування громадянської активності у контексті російсько-української інформаційної війни.....	36
3.1 Мобілізаційна функція соціальних мереж у стимуляції благодійності в Україні та Росії – інформаційно-психологічний ефект.....	36
3.2 Шляхи України з витіснення Росії з публічного простору – культурний та спортивний виміри.....	42
Висновки.....	50
Список літератури.....	53
Додаток 1.....	61
Додаток 2.....	62
Анотація.....	65

ВСТУП

24 лютого 2022-го року, о 4-й ранку, усю Європу сколихнула заява В. Путіна про початок «спеціальної військової операції» із метою «демілітаризації та денацифікації України» [1]. Цим повідомленням було оголошено початок повномасштабної збройної агресії Росії проти України. Ця новина стала неочікуваною для Європи, оскільки остання повномасштабна війна у цій частині світу була 20 років тому - у Югославії, у період з 1991 по 2001 роки. У перший день ескалації конфлікту в Україні, багато держав висловила слова підтримки Україні та засудження дій Росії, а президент США Байден назве її неспровокованою та невинуватеною [2]. Окрім цього, під час своєї заяви, він один із небагатьох скаже такі слова: «В перші дні цього конфлікту російські пропагандистські ЗМІ намагатимуться приховати правду та заявляти про успіх своєї військової операції проти вигаданої загрози» [2]. Цими словами Президент Байден звернув увагу міжнародної спільноти на наростання нової інформаційної загрози з боку Росії в рамках російсько-українського збройного конфлікту, яка стає ще одним викликом у лютневій ескалації.

Поняття «інформаційна війна» почало набувати більшого значення та уваги міжнародної політичної та академічної спільноти лише наприкінці ХХ – початку ХХІ століття, коли постало питання пошуку шляхів вчасного реагування та протидії новому виклику міжнародній безпеці. За цей період тема інформаційної війни досить широко досліджувалася науковцями, до переліку яких входять Р. Крам, А. Борден, М. Лібікі, Дж. Аркілла, Ц. Моландер, О. Фрідман тощо. Щодо сучасної війни між Росією та Україною, де інформаційна складова є чітким компонентом війни, кількість наукових робіт мала меншу увагу в період з 2014 по 2021й рік. Вона досліджувалася такими іноземними авторами, як М. Люпон, М. Снігова, М. Бокса, Е. Волц та ін. Серед вітчизняних науковців цю тему також розглядали О. Горбань, В. Горбулін, Г. Почепцов, А. Киричок, О. Курбан, М. Бучин тощо.

В результаті попереднього проведеного дослідження, було доведено, що інформаційна складова російсько-українського конфлікту є викликом міжнародній безпеці 21-го століття, яка охоплює широке поле впливу та має на меті сприяти підризу стабільності держав шляхом інформаційних операцій. Саме тому, дана робота є **актуальною**, оскільки повномасштабна агресія Росії проти України досі триває з лютого 2022-го року, так само як і ескалація інформаційного протистояння між державами, яка досягала високої точки напруженості в період кінця 2021-початку 2022-го року та в результаті вийшла на новий рівень, привертаючи ще більшу увагу міжнародної спільноти, особливо міжнародних організацій та країн Заходу.

Мета роботи – Визначити як Україна використовує політичні, благодійні, культурні та спортивні виміри в інформаційній війні проти російської агресії з початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року.

Дослідницьке питання: Як Україна використовує політичні, благодійні, культурні та спортивні виміри в інформаційній війні проти Росії після 24 лютого 2022-го року.

Для досягнення поставленої мети та надання відповіді на дослідницьке питання було поставлено ряд **завдань**:

- Визначити теоретико-методологічні засади поняття «інформаційна війна»;
- Пояснити роль соціальних мереж як особливого інструменту ведення інформаційної війни в XXI столітті;
- Визначити ключові тактики Російської Федерації у веденні інформаційних війн;
- Пояснити характер здійснення інформаційного впливу представниками влади та медіа України та РФ у соціальних мережах у період повномасштабної агресії;
- З'ясувати мобілізаційну функцію соціальних мереж у стимуляції благодійності в Україні та РФ;
- Описати шляхи України з витіснення Росії з публічного простору через культурний та спортивний виміри.

Об'єктом дослідження є інформаційна складова російсько-української війни. Сторінки соціальних мереж українських та російських представників влади

та медіа, академічні публікації, у яких проаналізовані методи ведення інформаційних воєн.

Предмет дослідження – політичні та культурні особливості інформаційної війни у перебігу повномасштабної війни Росії проти України (у період від 24 лютого 2022 до 24 лютого 2023 рр.).

Методологія дослідження. Для дослідження було застосовано підхід кейс-стаді для здійснення порівняльного аналізу сторінок соціальних мереж представників влади та медіа з боку РФ та України. З боку України буде розглянуто інформаційну діяльність Андрія Єрмака та Дмитра Гордона, у той час, як із російського боку Дмитро Медведєв та Маргарита Симоньян. Для дослідження будуть обрані декілька часових проміжків тривалістю місяць для політиків та тиждень для представників медіа, а також окремі публікації, пов'язані зі знаковими подіями в період з лютого 2022 по лютий 2023-го року. Також буде проведено порівняльний аналіз активності громадян України та РФ в питанні благодійності на користь власних держав. Окрім цього, за допомогою підходу кейс-стаді було наведено приклади шляхів України з витіснення Росії з міжнародного культурного та спортивного просторів.

Структура та обсяг. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку та списку літератури. Перший, другий та третій розділи містять три, три та два підрозділи відповідно. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 66 сторінок, список літератури становить 87 позицій.

Розділ I. Теоретико-методологічні засади дослідження

1.1 Підходи до терміну «інформаційна війна» у міжнародних безпекових студіях

Під час теоретичного аналізу інформаційної війни, варто також розглянути поняття «інформація», яке застосовується у багатьох сферах діяльності людини та, відповідно, набуває різного значення. Наприклад, у своєму дослідженні Е. Волц (1998) згадує відомого китайського стратега Сунь Цзи, який вже у 6 столітті до нашої ери, а саме у «Мистецтві війни», сприймав цей термін як інструмент для оцінки ситуації, розробки стратегії, здійснення контролю, шляхом обману опонента для тимчасового викривлення його сприйняття (ст. 2-3). У сучасному розвитку наукових знань М. Бакленд (1991), зайнявши прагматичний підхід та базуючись на визначеннях Оксфордського словника, виокремив три основних методи застосування інформації (ст. 351):

- Інформація, як процес – вказує на акт отримання нових знань або фактів, які впливають на зміну розуміння того, що раніше було відомо суб'єкту;
- Інформація, як знання – передача набутого знання щодо певного факту, предмета чи події, який зменшує невизначеність. Автор зазначає, що даний термін перегукується із «інформацією, як процесом»;
- Інформація, як предмет – використовується для дефініювання засобів, здатних передавати інформацію щодо набутих фактів або знань. Ними можуть виступати документи, дані, література тощо.

З цих точок зору, можна зрозуміти, що під час застосування поняття «інформаційна війна» слід сприймати інформацію як предмет контролю, передачі знань та процес впливу на видозмінення світосприйняття супротивника.

Дослідження терміну «інформаційна війна» є відносно новим у безпековій сфері, хоча використання такого інструменту в конфліктах не є новим явищем та спостерігається протягом усього періоду існування людства. В політичному та

академічному просторі таке формулювання вперше було згадано наприкінці ХХ століття – це прямі військові дії, які відбуваються у поєднанні з «квазімілітарними, економічними та інформаційними засобами для досягнення стратегічних цілей» (Киричок, 2017, ст. 26). Так, А. Киричок (2017) згадує у своїй роботі, що в 1990-х роках НАТО мало спробу сформулювати «концепцію багатонаціональних міжвидових тактичних сил», і, хоча її не вдалося повністю реалізувати, це почало «стимулювати дослідження використання інформаційних технологій у веденні бойових дій» (ст. 27).

У міжнародній спільноті існує велика кількість трактувань терміну «інформаційна війна». Кожен із них представляє різне бачення та доповнює один одного у комплексному розумінні поняття. С. Коданева (2020) зазначає, що інформаційна війна є важливою складовою гібридної війни, яка направлена на формування потрібної суспільної думки (ст. 52). Г. Почепцов (2015) пояснює даний термін як найінтелектуальніший варіант військового протистояння, тому що людський розум виступає об'єктом та суб'єктом впливу (ст. 96). Аналізуючи ці тлумачення, можна помітити, що автори застосовували узагальнювальний підхід до визначення поняття «інформаційна війна», не вдаючись у деталі застосування атак або методів ведення. Моландер та інші (1996) класифікують даний термін як постійно прогресуючу сферу, а «джерелом як інтересу, так і неточності в цій галузі є так звана інформаційна революція, очолювана безперервною еволюцією кіберпростору, мікрокомп'ютерів та пов'язаних з ними інформаційних технологій» (ст. xi). Також у своєму дослідженні Р. Крам (1996) згадує про визначення інформаційної війни Повітряними Силами США, де зазначено, що це «будь-які дії, спрямовані на заперечення, використання, пошкодження або знищення інформації противника та його функцій» (ст. 5). У останніх двох трактуваннях спостерігається суто технологічний аспект терміну, а його інтелектуальний вплив на населення ігнорується. Тут автори застосували системний підхід до тлумачення інформаційної війни. З цих визначень видно, що інформаційна війна більшою мірою впливає не тільки на технологічну та інтелектуальну складову, але ще й на психологічну, а тому, як зазначає Курбан (2015), її досить часто прирівнюють до

збірною терміну - «інформаційно-психологічної війни», основним завданням якої є дестабілізація державного стану та посилення політично-психологічної складової впливу на населення (ст. 96). Цей термін комплексно розглядає поняття, акцентуючи на психологічних та політичних важелях формування суспільної думки, які є основними у веденні інформаційної війни. Однак, варто деталізувати, які засоби використовуються під час такого методу впливу на суспільство.

Зі зростанням активності Російської Федерації на міжнародній арені та збільшення кількості інформаційних атак у рамках війни на Сході України з березня 2014-го року, поняття інформаційної війни також почали розглядати через цей конфлікт. Таким чином, М. Гетьманчук (2017) дає визначення інформаційній війні як такої, яка «має на меті перетворити опонента на справжнього ворога, який є жахливим вже самим фактом існування» (ст. 303). М. Бучин (2018) описує інформаційну війну Росії як активне розповсюдження інформації проти України з метою дискредитації держави та пропаганди російських цінностей, що загрожує суверенітету та національній безпеці (ст. 56). У розрізі початку повномасштабної агресії після 24 лютого 2022-го року, спостереження автора даної роботи за можливим видозміненням у тлумаченні терміну «інформаційна війна», згідно з академічними роботами на цю тему, не спостерігається. Але, А. Худолій (2022) визначає, що сучасна інформаційна війна Росії проти України характеризується як така, яка спрямована на «само дезорганізацію» та заміну системи перспективних цінностей України на «слов'янську єдність та руський мир» (ст. 109). Окрім цього, вона визначається «широким діапазоном форм і засобів спеціального впливу, які спрямовані на підриг української держави» (ст. 116). Хоча можна визнати, що підриг української державності спостерігався задовго до початку повномасштабної агресії Росії проти України, проте зміна стратегії та переліку наративів, застосованих у веденні інформаційних атак, чітко простежуються особливо після 24 лютого 2022-го року.

Саме тому, розглянуті підходи до визначення терміну «інформаційна війна» доводять, що він є досить комплексним та має характерний набір складових, на яких зосереджується велика увага теоретиків. Проте, Моландер та інші мають

найдетальніше тлумачення, охоплюючи не тільки вплив на інтелектуальну складову населення, але й звертаючи увагу на безперервний розвиток інформаційної сфери в результаті технологічної еволюції суспільства, яке відіграє ключову роль у прогресуванні сучасних конфліктів та створенні нових загроз сучасній інформаційній безпеці міжнародної спільноти. Під час застосування узагальнювального та системного підходу до тлумачення терміну можна дізнатися його загальну інтерпретацію, а у розрізі дослідження інформаційної війни через російсько-українську війну, термін починає враховувати індивідуальні компоненти та особливості протистояння між державами за різних передумов.

1.2 Ключові форми і принципи ведення інформаційних війн

Інформаційна війна у більшості випадків проявляється як складова гібридної та виступає додатковим елементом ураження супротивника. Однак, варто пам'ятати, що інформаційній війні притаманне набуття різних форм, кожна з яких виконує свою роль в стратегії країни-агресора. Класифікації цього типу конфлікту М. Лібікі (1995) присвятив вагому частину свого дослідження. Таким чином, він виділяє такі ключові форми інформаційної війни (ст. 7)

- Командно-диспетчерська війна – військова стратегія, яка має на меті порушити структуру органу управління силами опонента;
- Війна на основі розвідки – «Збір, використання та захист інформації системами для підтримки атак у інших формах ведення війни» (Лібікі, 1995, ст.19);
- Електронна війна – комунікаційне протистояння, яке має на меті погіршити шляхи фізичної та умовної передачі інформації (радіоелектронний та криптографічний методи відповідно); (Волц, 1998, ст. 18);
- Психологічна війна – боротьба, в рамках якої відбувається розповсюдження заготовленої інформації з метою впливу на людський розум;

- Кібервійна - форма віртуального нападу, здатний приховати дійових осіб і мотиви завдяки технологічним інструментам (Данюк та інші, 2017), одночасно завдаючи удар по національній безпеці;
- Хакерська війна – здійснення віртуальної атаки на цивільні та військові об'єкти з метою розповсюдження цифрового вірусу, масового викрадення даних для шантажування тощо;
- Економічна інформаційна війна – вид протистояння, під час якого відбувається поєднання економічної та інформаційної війни. Здійснюється інформаційний контроль економіки шляхом стратегій блокади (Лібікі, 1995, ст. 96).

З цієї класифікації можна визначити, що інформаційна війна має широкий спектр підвидів, кожен із яких має своє місце в ході протистояння та використовується у різній послідовності або синтезі. Це також яскраво нагадує гібридний конфлікт, де інформаційна складова теж присутня. Варто також зазначити, що ці форми не приносять великої матеріальної втрати країні-агресору, а тому є вигідними для застосування на противагу збройним. Під час ведення інформаційної війни, сторони застосовують різні методи ураження опонента. У перебігу кожного протистояння цей набір відрізнятиметься, оскільки інформаційні війни ведуться у різних країнах світу з урахуванням відмінних державних структур, системи безпеки, культурної та соціальної сутності. Проте, сторони-агресори користуються і традиційними інструментами впливу на інформаційний простір супротивника. Таким чином, Повітряні сили США у своєму доробку віднесли психологічні та інформаційні операції, радіоелектронну боротьбу, військовий обман і фізичні напади як засоби ведення інформаційної війни [16]. Вони також розрізняють прямий та непрямий тип ведення конфлікту. До непрямих дій відносять поширення інформації, яку супротивник надалі буде інтерпретувати у бік прийняття неправильного рішення або опиниться у викривленій реальності. Пряма інформаційна війна передбачає безпосередні атаки на інформаційне поле супротивника, не покладаючись на його подальше сприйняття чи реагування [16]. У сучасній системі міжнародних відносин можна помітити, що вживання непрямої

інформаційної війни може мати суттєвіший результат, оскільки здатне залучити ширше поле впливу на сторони які, з метою самозахисту, часто можуть відреагувати на поширене повідомлення потрібним для агресора чином. У свою чергу, В. Горбулін та інші (2009) визначають основні методи ведення інформаційної війни як обмеження та видозмінення інформаційних потоків, які надалі впливають на прийняття супротивником рішень (ст. 7). Вони узагальнюють усі засоби, які також озвучили Повітряні сили США, в один загальний термін - інформаційна операція. Це діяльність, яка впливає на інформацію та інформаційні системи опонента і одночасно спрямована на захист власної інформації та інформаційної системи (Додонов та інші, 2016, ст. 253). Особливість полягає у тому, що для досягнення успіху сторонам треба адаптуватися до середовища, на яке планується здійснювати вплив, аби зруйнувати захисний бар'єр, створений державою для захисту від таких дій. Під час з'ясування етапів застосування інформаційної операції, Горбулін та інші (2009) визнають, що єдиного сценарію проведення не існує, оскільки щоразу спостерігається залежність від багатьох факторів, частина яких була згадана вище. Тим не менш, їм вдалося виділити основні фази наступальної та оборонної операції. Наступальна відбувається наступним чином (ст. 20-21):

Етап 1: Оцінка необхідності проведення операції (окреслення цілей та результатів, збір інформації про опонента);

Етап 2: Створення стратегії ведення інформаційної операції (виокремлення об'єктів та суб'єктів, на які буде відбуватися вплив, базуючись на таких аспектах, як політичні, соціальні, історичні, релігійні тощо);

Етап 3: Безпосередня реалізація (поширення пропаганди та чуток, блокування атаки у відповідь, корегування стратегії після отримання проміжних результатів операції тощо);

Етап 4: Оцінка ефективності результатів та їх подальше використання в процесі інформаційного впливу.

У оборонній операції сценарій матиме наступний вигляд (Горбулін та інші, 2009, ст 20-21):

Етап 1: Оцінка слабких місць наявних у системі безпеки, збір інформації про можливі атаки та причетних до неї;

Етап 2: Формування плану протидії інформаційній операції, прогнозування подальших дій та наслідків;

Етап 3: Безпосередня реалізація (пригнічення створеного опонентом інформаційного напруження, застосування контрпропаганди, редагування послідовності дій після отримання посередніх підсумків операції тощо);

Етап 4: Оцінка досягнутих цілей з точки зору ефективності та їх подальше застосування під час інформаційного впливу.

Завдяки запропонованим сценаріям реалізації інформаційних операцій, можна прослідкувати основні принципи ведення інформаційної війни. Вони схожі за послідовністю фаз, але цілі і завдання стоять перед ними абсолютно різні. Саме тому, модель, представлена Горбуліним, Додоновим та Ланде у спільній монографії, є ефективною під час хронологічного дослідження конфлікту та знаходження витоків його розпалювання. Вона дає можливість подивитися на те, яким чином була спланована стратегія нападу, яка інформація і форма війни застосовувалася для ураження цілі та який політичний момент був обраний для проведення операції.

Застосувавши модель Горбуліна, Додонова та Ланде у розрізі початку повномасштабної агресії Росії проти України, можна спостерігати, що Росія напередодні вторгнення знаходилася на третьому етапі наступальної операції (поширення пропаганди), у той час, як Україна перебувала одночасно на третьому етапі оборонної та другому і третьому наступальної операцій. Це пояснюється тим, що Україна активно намагалася знизити створене Росією та Заходом інформаційного напруження щодо потенційного початку вторгнення, яке утримувалося з листопада 2021-го року, заспокоюючи населення заявами про контрольованість ситуації. Окрім цього, Україна активно працювала і на третьому етапі наступальної інформаційної операції, тому що вона проводила контратаки з метою поширення звернень російською мовою щодо уникнення початку війни та відмовити населення Росії брати участь у вторгненні на територію України. Також

можна визначити, що Україна одночасно з цим потенційно готувалася до безпосередньої інформаційної атаки проти Росії з метою:

- протидії пропаганди опонента щодо історичного зв'язку України з країною-агресором;
- визнання міжнародною спільнотою українських митців українцями, у зв'язку з їх незаконним присвоєнням Росією після розпаду СРСР;
- «виключення» Росії з міжнародного публічного простору в відповідь на повномасштабне вторгнення на територію України.

Важливо відзначити, що описані вище принципи ведення російсько-української інформаційної війни стосуються лише діяльності державних органів влади, оскільки де-факто громадянське суспільство також стало не тільки суб'єктами, на яких здійснюється вплив, але й також безпосередніми самоорганізованими учасниками ведення інформаційних атак на опонентів разом із державними інституціями.

1.3 Соціальні мережі як особливий інструмент інформаційної війни XXI століття

При дослідженні методів ведення інформаційної війни важливо усвідомити, що з технологічним прогресом суспільства інформаційна "зброя" буде швидко оновлюватися. На початку XX століття у багатьох розвинутих країнах з'явилося радіо. На той час воно стало одним із найпопулярніших засобів масової пропаганди та значно вплинуло на історію розвитку всього людства, особливо у період Другої світової війни та холодної війни. На прикладі періоду нацистської Німеччини, можна побачити як за дуже короткий час освічена нація перетворилася на нацистське суспільство, у той час як у СРСР радіо також створило «прокомуністичне» суспільство, розділивши Європу навпіл. У академічному просторі використання радіо у міжнародних відносинах почало визначатися як радіодипломатія, яка стала важливим доповненням до існуючих методів взаємодії держав.

У ХХІ столітті, із появою Інтернету, взаємодія між державами, як і інформаційна зброя, вийшли на новий рівень. З'являється поняття цифрової дипломатії (digital diplomacy), яке охоплює використання інформаційно-комунікаційних технологій, у тому числі соціальні мережі, із метою підтримки державних та недержавних об'єктів у процесі регулювання міжнародних змін (Bjola, 2015, ст 208). Згідно зі статистичними даними, представлених Керіос (2022), кількість користувачів соціальних мереж у світі становить 4.74 мільярди, що становить 59% загальної кількості населення у світі. Як результат, це доводить необхідність виходу міжнародних дипломатичних відносин на цифровий рівень. Почали створюватися окремі сторінки органів державної та місцевої влади, де кожен може ознайомитися із актуальними новинами про їх діяльність. Одним із перших прикладів цифрової дипломатії можна назвати президентську кампанію Барака Обами, який став одним із перших політиків у світі, який активно використовував Twitter як засіб ведення цифрової політики. [20] В Україні роль цифрової дипломатії стала набагато більшою в результаті Революції Гідності – тоді почали з'являтися перші офіційні сторінки політиків та державних інституцій [21]. Наприклад, це можна спостерігати за каденції п'ятого Президента України Петра Порошенка, оскільки він часто використовував Twitter як інструмент цифрової дипломатії. Як результат, такий рішучий крок не тільки ілюструє відкритість до суспільства, але ще виступає інформаційним ресурсом та першоджерелом, завдяки якому суттєво зменшився об'єм фейкових та неправдивих повідомлень ЗМІ. Варто зазначити, що за останній проміжок часу, рівень довіри до ЗМІ значно змінився у кращий бік. За результатами дослідження Київського міжнародного інституту соціології, у 2017-му році відсоток довіри українців до національних ЗМІ складав 26%, у той час, як у 2020-му році 30% [22]. У 2022-му році рівень довіри українців вже складає 40%, але за умови, що в цих ЗМІ працюють професійні журналісти, у той час, як блогерам довіряють лише 12% населення. [23] Окрім цього, органи влади використовують соціальні мережі як додаткове середовище для ведення своєї політики, ставши одним із важелів впливу на держави та їх населення. Телебачення і радіо відійшло на другий план, залишившись основним джерелом інформування

людей старшого віку. Тим не менш, традиційним медіа вдалося адаптуватися до змін та почати використовувати соціальні мережі як додатковий засіб пошуку цільового користувача, особливо серед молоді. Саме тому, для маніпулювання розумом як старшого, так і молодшого населення в рамках інформаційної війни, агресорам відтепер треба враховувати інтереси різних поколінь, різних вподобань та різних аудиторій (як внутрішніх, так і зовнішніх), переносити свою відпрацьовану роками стратегію на нову площину. З іншого боку, це дозволяє їм без фізичної присутності на території держави-жертви здійснювати інформаційний вплив на її інституції та населення. Ще однією суттєвою перевагою соціальних мереж є те, що користувачі можуть обирати те, що хочуть бачити у своїй стрічці новин. Увесь контент у стрічці людей за допомогою алгоритмів генерується на основі їх вподобань, інтересів та матеріалів, із якими вони нещодавно взаємодіяли. Якщо ідеї та позиція ресурсу не збігатимуться з думкою користувача, такий ресурс він оминатиме. В результаті, як зазначає Дж. Прієр (2017), користувачі об'єднуються в певні кола однодумців, де діляться подібною до свого сприйняття інформацією. Такий феномен в академічному просторі називають гомофілією, яка «створює ауру надійності там, де зазвичай цих факторів не існує».(ст. 59) Саме тому, цифрові медіа є активними джерелами фейкових новин та пропаганди, які є зброєю для проведення інформаційної операції із психологічним впливом на емоційну складову населення.

У сучасній системі міжнародних відносин для ведення цифрової політики великою популярністю користуються такі платформи, як Twitter та Facebook. Саме вони найчастіше і стають полем бою в ході інформаційної війни, оскільки ідеально підходять за своїми алгоритмами аналізу фраз та хештегів, аби створити перелік популярних тем для користувачів (Прієр, 2017, ст. 52). Однак, як визнає Дж. Прієр (2017), Twitter має вагомішу ефективність у поширенні інформації, оскільки має фокус на обміні думками та ідеями без фокуса на стосунках між користувачами, у той час, як Facebook притаманне об'єднання знайомих та родичів (ст. 53). Тому, більшість впливових сторінок у міжнародних відносинах, будь то президентські, міністерські тощо, знаходяться у Twitter, а таку форму публічної дипломатії в

академічній спільноті окреслили як «твіпломатія» (з англ. Twiplomacy), мета якої підвищити ефективність і охоплення користувачів, поширювати офіційні позиції, взаємодіяти із іншими сторонами та сприяти подоланню розриву між населенням та представниками влади (Bjola, 2015, ст 215). Для ведення інформаційної війни за допомогою соціальних мереж, сторони-агресори застосовують різноманітні способи, до яких входять дезінформація та пропаганда. Однак, аби вони стали ефективними, вони мають стати популярними серед населення, на яке застосовується вплив. Так, Дж. Прієр (2017) у своєму дослідженні зазначає, що у сучасному цифровому середовищі основними методами стануть захоплення існуючих трендів або створення нових і подальше їх поширення. Із цього переліку, генерування нових трендів потребує найбільшої уваги в процесі формування стратегії ведення інформаційної операції, оскільки вимагає не тільки технічних, а й інтелектуальних ресурсів, цільовими завданнями яких є ураження психологічного стану користувачів (ст. 52). Б. Біалі (2017) у своїй роботі зазначає, що методологія поширення інформації може набувати різних форм, як відкритої, яка відбувається через офіційні державні сторінки, так і прихованої із використанням ботів та тролінгу (ст. 79).

Застосування ботів є відносно новим методом, а їх кількість щороку невідомо зростає. Так, станом на 2014 рік на платформі Twitter серед усіх користувачів лише 5% були ботами, а у 2022 році ця кількість становить вже 15%, однак лише 5% з них ведуть дезінформаційну діяльність (Вайз, 2022), що ілюструє активне використання такого інструменту в розповсюдженні інформації, яка має стати новим трендом. Основна їх задача – поширення автоматично згенерованої або створеної людиною публікації через фейкові акаунти (Bialy, 2017, ст. 82). Це може бути як текст, так і ілюстрація. Зазвичай, великою популярністю у стратегії захоплення трендів є розповсюдження мемів на тематику актуальних новин чи дій представників влади. Вони фактично сприяють досягненню подвійного ефекту, оскільки отримують реакцію як молодого, так і старшого покоління. Подібні ілюстрації можуть бути джерелом пропаганди, яка здатна розпалити конфлікт буквального з пустого місця, дошкульно чіпляючи як політичне, так і культурне

або релігійне підґрунтя. Саме цього добивається агресор під час інформаційної війни, аби послабити позиції опонента.

Ще одним серйозним засобом ведення інформаційної війни у соціальних мережах є тролінг – засіб в інтерактивній комунікації, мета якого залучити якомога ширшу аудиторію, перевести розмову в інший бік або викликати агресивну реакцію шляхом поширення образливих повідомлень, а одними з його основних характеристик є агресія та обман (Павола, 2016, ст. 104-105). Аби швидко добитися необхідної реакції користувачів, досить часто застосовують ботів. У кооперації боти та тролі пришвидшують напруження ситуації, оскільки кожен користувач, маючи право на свободу вираження думок, використовує будь-яку нагоду поділитися тим, що у нього на думці. З багатомільйонної аудиторії соціальних мереж, виявити тих, хто навмисно підбурює на агресію, без професійного аналізу вкрай складно. Таким чином, один опублікований допис, поширений ботами, буде далі підхоплюватися «живими» сторінками та за ланцюговою реакцією рухатиметься у маси, змінюючи політичне бачення населення.

Застосувавши здобуті в попередньому дослідженні знання для аналізу російсько-української інформаційної війни, можна спостерігати тенденцію Росії в переході з прихованої до відкритої фази інформаційної війни, коли Україна використовувала переважно відкриту діяльність. Напередодні 2014-го року, Росія почала поширювати антиукраїнську пропаганду за допомогою ботів та тролів для налаштування росіян проти українців, одночасно намагаючись здобути підтримки жителів вже тимчасово окупованих територій України під приводом захисту російськомовного населення. Після вторгнення на територію Криму, інформаційна війна залишалася напівприхованою шляхом використання «Зелених чоловічків» (російські військові без розпізнавальних знаків) для сповільнення вчасного реагування Заходом на події, які розгорталися в Україні. Попри це, інформаційна активність Росії змусила Україну в прискореному режимі почати реформацію державної інформаційної безпеки з метою відкритої протидії інформаційним атакам. Для цього було затверджено «Доктрину інформаційної безпеки України» та Стратегію інформаційної безпеки України, засновано Міністерство

інформаційної політики України (яке надалі було реорганізовано та об'єднано з Міністерством культури) тощо, у діяльність яких також входив моніторинг соціальних мереж та ведення інформаційної протидії фейкам, ботам та тролінгу.

Окрім цього, слід зазначити, що із початком повномасштабної агресії Росії проти України, обидві сторони конфлікту почали активно використовувати Telegram як засіб ведення інформаційної війни на рівні офіційних каналів представників влади та державних інституцій. На сьогодні, цей месенджер відіграє особливу роль у сьогоднішньому протистоянні разом із Twitter, який спрямований здебільшого на міжнародну аудиторію. Однак, разом із активним використанням Telegram як додаткового інструменту впливу, спостерігається і збільшення присутності ботів, яких можна виявити за їх підозрілою активністю в коментарях та реакціям на допис. Наприклад, під позитивними заявами автора каналу можуть з'являтися негативні реакції, а під негативними - позитивні. Отже, це демонструє вихід російсько-української інформаційної війни на новий рівень після 24 лютого 2022-го року. Як результат, швидкість та ефективність атак вийшла на новий рівень та охоплює більшу частину населення, ніж будь-який інший засіб масової інформації. Саме тому, соціальні мережі стали важливими інструментами ведення інформаційної війни у XXI столітті.

Розділ II. Інформаційний чинник соціальних мереж після повномасштабної агресії Росії 2022 року

2.1 Ключові стратегії Росії у веденні інформаційних війн у XXI ст.: виклик міжнародній безпеці

У розрізі інформаційних війн XXI століття, неможливо не звернути увагу на діяльність Росії як однієї з найактивніших держав світу у веденні такої боротьби. Після розпаду СРСР, держава була фактично безсила у подальших протистояннях, так само як і у веденні інформаційних війн. Проте, варто визнати, що її вплив було відновлено, який проявлявся у сучасних заморожених конфліктах, де брала участь Росія. Вона має неабиякий вплив на сценарій загострення відносин між сторонами конфліктів та фінальний результат, який буде вигідний Федерації. Згідно з Концепцією зовнішньої політики Росії 2016-го року, вплив на суспільство та інформаційне поле є інструментом «м'якої сили», який досить активно застосовується у сучасних міжнародних відносинах (Коданева, 2020, ст. 46). Однак, таке визначення «м'якої сили» Росією більше пов'язується з офіційною державною пропагандою, а не зі стандартами «привабливої політики» (Аїр та інші, 2018, ст. 77). Прояв інформаційного впливу найбільшої держави світу можна спостерігати й поза збройними війнами як, наприклад, це відбувалося під час американських президентських виборів у 2016 році та в інших регіонах світу. У інформаційних проявах Росії помічається стабільний сценарій розвитку подій, який редагується в залежності від сторони, проти якої здійснюється вплив. Більшість науковців, які досліджували дане питання, виокремлюють так звану дезінформаційну політику чотирьох Д – заперечити, спотворити, відволікти, збентежити (з англ. Deny, Distort, Distract, Dismay), які ефективно використовувалися в ході війни в Сирії, Грузії та Україні (Річі, 2017, ст. 102). Незмінним залишаються також цілі проведення інформаційної операції або війни, які Річі (2017) класифікує наступним чином (ст. 109-111):

- Створення наративів, здатних переконувати інші держави в могутності Росії, її можливості просувати власні ідеї та здійснювати самозахист у разі агресії;
- Дискредитація глобального правління, розповсюдження російської політики на міжнародну спільноту;
- Легітимація штучно створеної інформації;
- Розповсюдження хаосу всередині однієї держави, або між тими державами, які налаштовані проти Росії.

Попри окреслені агресивні цілі, Росія представляє себе як миролюбну державу, яка може виступати у ролі миротворця та надати допомогу в разі такої потреби (Коданева, 2020, ст. 46). Така позиція є частиною стратегії інформаційної маніпуляції міжнародною спільнотою, яка виправдовує її дії в ході протистоянь. Окрім цього, Російська Федерація вдається до використання методу рефлексивного контролю, який описує практику попереднього аналізу реакції держави, на яку здійснюється вплив, з метою викривлення світосприйняття її населенням та представниками влади для подальшого контролю та використання у власних інтересах (Аїр та інші, 2018, ст. 72-74).

У зв'язку з розвитком міждержавних відносин та технологічного прогресу, методологія ведення інформаційних війн Росією зазнавали регулярної трансформації. У 2013 році, після виступу та публікації статті начальника Генерального штабу Збройних сил РФ Валерія Герасимова, у міжнародній спільноті пожвавилася дискусія щодо появи нової доктрини, яку Росія почала активно застосовувати в подальших міжнародних протистояннях, у тому числі в конфлікті з Україною. Р. Гула та А. Голота (2021) визначають «Доктрину Герасимова», окреслену в статті Герасимова під назвою «Цінність науки в передбаченні» як нову «систему поглядів політичного керівництва РФ» на можливості розвитку конфлікту, воєнну політичну теорію та воєнно-політичний принцип (ст. 143). Автори звертають увагу на оновлені погляди Росії щодо сутності війни, де політика є її продовженням, а в методології ураження цілі беруть участь як воєнні, так і невоєнні засоби, які в результаті формують 8 фаз наступу:

- Створення сприятливих умов для внутрішньої дестабілізації держави;

- Дезінформація уряду шляхом поширення фейкових новин;
- Залякування представників влади;
- Розхитування негативних настроїв населення;
- Підготовка бойових дій, введення «зелених чоловічків» на територію держави;
- Початок збройного конфлікту;
- Руйнування оборонної сили супротивника;
- Остаточний розгром супротивника. (Гула та інші, 2021, ст. 144-146)

Як результат, поява «Доктрини Герасимова» в російській політиці сприяє ефективній діяльності нових засобів впливу на «індивідуальну та колективну свідомість з метою деформації суспільної психології», які включають кібероперації та інформаційні атаки (Гула та інші, 2021, ст. 146).

Стратегія ведення інформаційної війни зазнала змін і в технологічному плані. Відкриття нових офісів контрольованої російським урядом телеканалів у різних державах світу сприяло розширенню інформаційного впливу на міжнародну спільноту, який посилив позиції держави в стратегії поширення пропаганди та політики «м'якої сили». Одним із потужних джерел впливу є телеканал Russia Today (RT), який станом на 2022 рік перекладає матеріали на 6 іноземних мов (у тому числі англійську, німецьку, арабську, іспанську та інші), що сприяє полегшеному доступу іноземців до російської пропаганди. Однак, після 24 лютого 2022-го року, більшість із них потрапили під санкції та були заблоковані. У результаті розвитку соціальних мереж та стабільного збільшення кількості користувачів, російська інформаційна зброя вийшла в Інтернет із новою потужною силою – тролінгом. Почали з'являтися так звані тролінг ферми, які поширюють пропаганду і дезінформують населення. Вони, як і медіа, знаходяться під контролем російського уряду. Однією з найвідоміших тролінг ферм називають Агентство Інтернет досліджень (Морісон, 2021, ст 10-11). Основною стратегією тролів, за Прієром (2017), є використання новин з каналу Russia Today та інших проросійських джерел для їх подальшого розповсюдження у Twitter (ст. 67) та інших соціальних мережах. Посилання на матеріали, представлені в новинах, так

само як їх масове розповсюдження, підсилює довіру до інформації, що є ефективною стратегією викривлення сприйняття реальності користувачами. Як результат, діяльність російських тролів та ботів у соціальних мережах сприяє створенню хаосу, нагнітання страху серед населення, дискредитації діяльності уряду опонента і зменшенню довіри до нього тощо, що в результаті ставить під сумнів демократичність Інтернету (Аїр та інші, 2018, ст. 76). Так, ще одне благо людства стає джерелом небезпеки.

Як висновок, ведення інформаційної війни Російською Федерацією є серйозною загрозою сучасній міжнародній безпеці. Присутність російських пропагандистських медіа, які підконтрольні кремлівському уряду та їх трансляція на різних мовах за кордоном сприяє пришвидшеному поширенню пропаганди. Це стає новим викликом у протидії викривленню реальності та впливу на свідомість населення ряду держав. Діяльність ботів та тролів у соціальних мережах є ще одним викликом, оскільки виявлення фейкових акаунтів вимагає більше часу і зусиль для їх обмеження до того, як ці публікації підхопляться цивільними громадянами. Метод рефлексивного контролю та «Доктрина Герасимова» демонструють міжнародній спільноті, що загроза інформаційного впливу з боку Росії є новою воєнною реальністю, яку стане ще важче помічати та вчасно реагувати, а тому варто оновлювати стратегії боротьби для збереження стабільності світової безпеки. Окрім цього, необхідно бути готовим до майбутньої Концепції зовнішньої політики Росії, яка може передбачати поширення «антизахідних» та «антиколоніальних» наративів, згідно з її сучасною риторикою, аби ставити під ризик союзницькі відносини західних держав та вкотре кидати виклик міжнародній безпеці для формування нового світового порядку (НІСД, 2022).

2.2 Аналіз інформаційної діяльності державних представників України та РФ у соціальних мережах після 24 лютого 2022 (А. Єрмак та Д. Медведєв)

З 24 лютого 2022-го року, соціальні мережі стали одним із джерел реактивного отримання новин навколо війни, які похвилинно змінювалися. Це перша збройна агресія, яка повністю транслюється у режимі реального часу в Інтернеті. Рівень дезінформації також зріс, а тому підвищився попит до офіційних сторінок державних інституцій, зокрема змінилася довіра до державних представників [36]. У розрізі повномасштабної агресії комунікація політиків суттєво відрізняється від тої, яка відбувається у мирний час, оскільки потребує застосування інших наративів задля формування необхідної суспільної думки та цілодобового перебування на зв'язку з населенням. Обмеження даного порівняльного контент-аналізу соціальних мереж російських та українських політиків полягало у тому, що більшість представників влади РФ не має особистих сторінок, а їх позиції передаються від третьої особи на сторінках державних інституцій. Один із небагатьох представників російської влади, який має власну сторінку в соціальних мережах є Дмитро Медведєв – перший заступник міністра оборони РФ. Враховуючи обмежену можливість вибору серед політиків, які незалежно висловлюють свою позицію, це стало причиною обрання Медведєва для аналізу інформаційної діяльності державних представників з боку РФ. З боку України було обрано Андрія Єрмака завдяки щоденному висвітленню ним подій на фронті та у дипломатичній сфері, а також висловлення власної позиції. У комунікації прямого опонента Медведєва – Олексія Данілова це повноцінно не простежувалося. Це також ускладнювало проведення релевантного контент-аналізу в дискурсі формування певної суспільної думки серед населення державними представниками. Для дослідження інформаційної діяльності Андрія Єрмака та Дмитра Медведєва було обрано соціальну мережу Telegram завдяки контенту, який спрямований на власне населення. Була взята вибірка декількох місяців – Квітень, Вересень, та Жовтень 2022-го року. Хаотичність тем представника влади РФ та великі потрясіння в інформаційному просторі України

стали причинами для обрання саме цих періодів з метою аналізу психологічного характеру комунікації представників влади з народом.

Аналізуючи контент Telegram каналу Андрія Єрмака, було визначено, що сторінку було створено 16 березня 2022 року і налічує 190 325 підписників станом на квітень 2023-го року. Протягом цього періоду, щодня публікувалася різна інформація – звітування щодо діяльності офісу президента, міжнародні зустрічі, засудження дій військ РФ, взаємодія з підписниками з метою заспокоєння та швидкого реагування на подію. У квітні, Єрмак зробив 256 публікацій, які торкалися таких тем:

- Збройна допомога західних партнерів;
- Процес сприяння ембарго російського газу з боку ЄС;
- Звільнення Київщини та реакція на масові вбивства;
- Візити західних партнерів до Києва;
- Нові санкції проти РФ під хештегом #вісник_санкцій.

У період вересня, український політик зробив 143 публікації на теми контрнаступу, розвиток відносин з державами-партнерами, інформування щодо нових санкцій тощо, час від часу публікуючи фотографії нової західної зброї та наслідки російських ракетних ударів. Жовтень 2022-го року налічував 150 публікацій на сторінці політика, які, окрім звітування щодо діяльності уряду з питань збільшення динаміки підтримання України західними державами, включали також декілька публікацій з мемами, які дискредитували російську армію та підвищували моральний дух українців.

Ще однією особливістю комунікації А. Єрмака є також те, що для деяких дописів він використовував лише «емоджі», щоб оголосити певну новину, яку на той момент не можна було повноцінно озвучити в медіапросторі. За період з березня 2022 – лютого 2023 року було опубліковано 53 подібні публікації. Перша з'явилася 11 серпня, найбільшої частоти досягла у вересні та жовтні 2022-го року. Таким чином А. Єрмак натякав на активну фазу контрнаступу на Харківському напрямку, деокупацію територій, постачання нової західної зброї тощо (Додаток 1). Такий метод комунікації можна назвати унікальним в медіапросторі серед

представників державної влади. Він сприяє збільшенню уваги до публікацій, появи позитивних емоцій та підвищення рівня спокою у підписників, попри регулярну присутність негативних новин у мережі. В рамках дослідження соціологічної групи Рейтинг, було визначено, що близько 40% українців знаходяться у напруженому стані, і цей показник є низьким для воєнного часу, що демонструє результати стабілізації психоемоційного стану населення та подолання стресових подій [37]. Окрім цього, А. Єрмак подеколи вдавався до використання ярликів, які з'явилися після 24 лютого для дефініювання Росії та її армії – болото, терористи, боягузи, невдахи тощо.

Аналізуючи загальну комунікаційну поведінку А. Єрмака, можна визначити, що саме жовтень став найбільш емоційним з обраної вибірки, зокрема через початок активної фази обстрілу об'єктів критичної та енергетичної інфраструктури. А. Єрмак відверто звертався до росіян та наголошував на тому, що Україна неодмінно домагатиметься відшкодування збитків, які їй завдаються щоденно, та підкреслив, що подібні атаки роблять українців лише сильнішими. Загалом, застосовуючи демонстрацію переважно позитивних новин з політичного та інформаційного фронту, які змінювалися негативними дописами в періоди великих військових потрясінь, А. Єрмак, як і більшість інших українських політиків, максимально намагався заспокоювати населення та утримувати їх емоційний стан стабільним, одночасно демонструючи прозору та невинну роботу офісу президента України. Як результат, 51% українців вважають, що події в країні розвиваються у правильному напрямку (Разумков центр, 2022). Цей результат може також бути однією із заслуг цілодобової комунікації державної влади України з населенням, зокрема і в соціальних мережах.

Аналізуючи інформаційну діяльність Дмитра Медведєва в Telegram, можна помітити суттєву різницю в комунікації з підписниками в порівнянні з Єрмаком. По-перше, сторінка була створена 14 березня 2022 року, а перехід на цю соціальну мережу було пояснено тим, що він є «більш затребуваним, ніж відомі social media, які скомпрометували себе» [39]. Справжньою причиною є те, що у відповідь на початок повномасштабної агресії 24 лютого 2022 року, усі сторінки російських

чиновників, медіапредставників та інституцій були позначені як такі, які фінансуються державою. Саме тому, Медведєв став рідше з'являтися в Twitter, але активізувався у Telegram для вільного поширення власних думок щодо перебігу «спеціальної воєнної операції» (СВО) та дискредитації української влади серед підписників (кількість яких, станом на квітень 2023, становила 1 048 919). По-друге, що відрізняє його від Єрмака, так це те, що в публікаціях він не звітується про військові прогреси, хоча займає позицію дотичну до цього питання. В Telegram Медведєв більше фокусується саме на населенні Росії, а не міжнародній спільноті, оскільки всі публікації ведуться російською мовою та виправдовують дії армії РФ. Однак, що відрізняє його від Єрмака, це те, що він заборонив можливість реагувати та коментувати його дописи, що не дає повноцінно зрозуміти, як реагує населення на кожен його заяву. На каналі поширюються жорсткі наративи для підвищення ворожої позиції до України та пояснення необхідності ведення СВО і її підтримки, торкаючи як релігійні, так і історичні питання. У квітні 2022-го року, Медведєв зробив 34 публікації на різні теми, у яких поширювалися такі загальні наративи:

- Санкції та вихід західних компаній з ринку РФ є ворожими діями проти держави. Вони не впливають на погіршення рівня її існування, а навпаки, принижують авторитет Заходу;
- Події в маріупольському пологовому будинку та Бучі – фейки української пропаганди;
- Державна влада України – «неадекватний» київський режим (для цього використовується агресивна та нецензурна лексика в різних варіаціях);

У вересні, у період початку великого контрнаступу Збройних Сил України на Харківщині, було опубліковано 14 дописів з обговоренням таких тем:

- Сьогоднішні ультиматуми РФ – «дитяча розминка перед вимогами майбутнього» [40];
- Засудження гарантій безпеки, які озвучила Україна;
- Референдуми Л/ДНР щодо приєднання до території РФ;
- Демонстрація розробки нової зброї та обговорення щодо використання ядерної зброї;

- Правда – за Росією;
- Пришвидшений вступ України в НАТО – «цинізм та деменція» [41].

Можна помітити, що Медведєв ніяк не прокоментував триумф українських військ із деокупації територій Харківщини, оскільки це послабило б образ сильної та непереможної Росії, який він намагається формувати через свої дописи. Однак, він багато говорив про майбутні референдуми Л/ДНР та їх «тріумфальні» результати на користь РФ. Також у публікаціях він активізувався з точки зору негативного «ярликування» західних політиків, прямо обзиваючи їх та агресивно висловлюючись щодо їх діяльності, що вкотре демонструє підвищений рівень мови ворожнечі.

У жовтні Д. Медведєв зробив всього 18 публікацій. Цей місяць став новою фазою повномасштабної агресії Росії проти України, початком перших атак на об'єкти енергетичної інфраструктури 10 жовтня. Це був один із небагатьох випадків, коли російський політик висловився щодо терористичних діянь армії РФ на території України. Він назвав це першим та не останнім зіграним епізодом, оскільки «Українська держава у нинішній конфігурації з нацистським політичним режимом становитиме постійну, пряму та явну загрозу Росії» [42]. Це вкотре демонструє, що російські державні представники відкрито налаштовують власне населення проти України, залякуючи вигаданими загрозами задля виправдання власних протиправних дій на території сусідньої держави. У визначених часових проміжках трьох місяців, у кожній публікації Д. Медведєва спостерігається високий рівень мови ворожнечі, агресивних висловлювань та садистичної лексики, які формують негативну думку в суспільстві щодо українців та західних держав. Подібна комунікація притаманна і В. Путіну. Згідно з психоаналітикинею Наталією Давидовою (2022), основний фокус Путіна та його прибічників - це руйнація і влада. Це притаманне також їх перверсійній психічній структурі, яка дозволяє їм переступити загальнолюдські закони та норми. Водночас слабкість та образ жертви є неможливим в їх ідеології «русского міра» (ст. 4, 43). Можна припустити, що публікації Медведєва є ретрансляцією того, про що думає, але не може публічно висловити, Путін, враховуючи довготривалу близькість цих двох особистостей

(40). Як результат, Медведєва можна назвати одним із прямих представників неофіційної позиції державної влади РФ. Ця позиція спрямована на формування страху у власного населення та підтримки військових дій Росії проти України.

Основна тенденція, яку можна помітити, порівнюючи обрані два канали діяльності державних представників, це те, що кожен новий успіх України, будь то військовий чи політичний, або оголошення нових санкцій проти РФ, викликає появу публікацій з підвищеним рівнем агресії на російському каналі. У випадку Медведєва, цей допис може не мати прямого відношення до події, але він проявляє ненависть та озлобленість із застосуванням прямої садистичної лексики, особливо враховуючи малу кількість військових успіхів РФ. Декілька подібних прикладів наведено у Додатку 2 кваліфікаційної роботи. 7 червня 2022-го року Медведєв пояснив на своєму каналі причини своєї агресивної поведінки: «Мене часто запитують, чому мої дописи в телеграмах такі різкі. Відповідаю – я їх ненавиджу. Вони виродки і недолюдки. Вони хочуть смерті нам, Росії. І поки я живий, я робитиму все, щоб вони зникли» [43]. На відміну від Медведєва, А. Єрмак та інші державні представники України дотримуються дипломатичної лексики в публікаціях, навіть там, де висловлюють ворожу позицію до російських дій на території своєї держави.

Загалом, порівнюючи політичну комунікацію обох представників державної влади, можна помітити значну різницю у психологічній поведінці, комунікації та настроях, які намагаються поширити політики обох країн у власних медіапросторах для формування необхідної суспільної думки після 24 лютого 2022 року. З боку України спостерігається впевненість у реалістичності перемоги та контрольованості ситуації, тоді як РФ використовує залякування та розпалює пряму ненависть та ворожість щодо України і країн Заходу. Проте, можна визначити, що їх заяви та манера взаємодії з користувачами відповідає очікуванням населення та їх психологічному рівню реагування на подібну комунікацію з боку влади.

2.3 Телеграм як додатковий інструмент інформаційного впливу медіа представників у перебігу повномасштабної війни – аналіз діяльності М. Сімоньян та Д. Гордона

У перебігу інформаційної війни, зокрема РФ проти України, роль медіа представників є так само високою, як і політичних діячів. Вони є одними з тих, хто впливає на ефективність розповсюдження нових наративів та формування суспільної думки серед населення. На відміну від України, у Росії тривалий час спостерігається медіа тоталітаризм, який поглибився у 2022 році в результаті зачистки незалежних ЗМІ, які ведуть «нелояльну до влади політичну опозицію» (Пашков, 2022, ст. 3). Як результат, згідно з Всесвітнім індексом свободи преси, у 2022 році РФ опинилася на 155 місці з-поміж 180 країн [52]. Це демонструє, наскільки російське медіа стало підконтрольним державній владі задля успішного ведення інформаційних операцій як на території власної держави, так і поза її межами, викривлюючи реальність та створення нової, віддаленої від істини. Однак, українська преса також не розцінюється як одне з найбільш вільних у світі, хоча і знаходиться набагато вище у рейтингу, займаючи 106 місце, між Габоном та Бурунді [52]. Роль Telegram займає особливе місце у здійсненні інформаційного впливу, оскільки канали ЗМІ та державних представників тепер мають доступ до реактивного донесення інформації до користувача поруч із його повсякденною комунікацією зі своїм найближчим колом спілкування.

У наступному контент-аналізі з боку РФ було обрано Telegram канал Маргарити Сімоньян, головної редакторки телеканалу Russia Today (486 805 підписників станом на квітень 2023). Причина в тому, що до 13 квітня 2023 року, її сторінка в Twitter була вилучена з загального пошуку, а тому її не було можливо знайти користувачу, який не підписаний на сторінку. Даний аналіз зосереджений на сторінках, які залишаються у відкритому доступі для всіх користувачів, як, наприклад, Telegram. З боку України було обрано Дмитра Гордона (203 654 підписники станом на квітень 2023). Важливо зазначити, що український журналіст веде Telegram канал російською мовою, хоча на інших сторінках в соціальних

мережах, зокрема Twitter, його публікації написані українською мовою. Це можна пояснити тим, що частина його контенту в Telegram націлена на російськомовну аудиторію з метою донесення реальних новин з передової без викривлень.

Було розглянуто 2 періоди тривалістю тиждень. Перший – з 24 лютого по 3 березня (перші 7 діб повномасштабної агресії РФ), та другий – з 2 по 9 квітня 2022 рр. (перші 7 діб після звільнення Київщини). Ці періоди мали високу інформаційну концентрацію наративів з боку обох журналістів, які надалі збереглися у перебігу повномасштабної агресії. Враховуючи інформаційну послідовність публікацій навколо актуальних новин разом із висловленням власної позиції, представники з боку України та Росії будуть аналізуватися у порівняльній методології.

Перший період (24.02-03.03). Д. Гордон опублікував 102 дописи, у яких звертався як до українців, так і до росіян. У своєму першому дописі 24 лютого, який був опублікований у форматі відео звернення, він наголосив на необхідності збереження спокою та необхідності брати до рук зброю та стати на захист власної держави. Подальші дописи мали фокус на російську аудиторію, звертаючись як до російських зірок, так і звичайного населення, попереджаючи про невідворотні наслідки як для економіки держави, так і їх власного життя. Для цього Д. Гордон використовував безпосередньо відеозвернення, де він також відкрито закликав усіх виходити на мітинги проти війни в усьому світі, зокрема в Росії. На 4-й день повномасштабної агресії було створено 4 окремих відеозвернення до росіян, білорусів, грузин та казахів. Протягом тижня, він публікував фотографії багатотисячних мітингів в усьому світі та Росії, дякуючи окремо кожному за небайдужість та підтримку України. Можна визначити, що це також було спрямовано на підтримку морального духу українців. Д. Гордон присвячував багато дописів для підбадьорення українських користувачів, публікуючи мему, соціальні ролики, заяви про невідворотну перемогу України тощо. Разом із цим, Д. Гордон враховував і присутність російських користувачів на власному каналі, а тому публікував також відео із полоненими російськими військовими, які закликали своїх побратимів не йти на передову. Через декілька днів після початку повномасштабної агресії, Д. Гордону довелося закрити коментарі до своїх дописів

з причини високої активності ботів. Однак, можливість залишати реакції на дописи лишилася. Ще одним важливим інструментом спроби зміни думки росіян полягала у публікації фотографій та відео із загиблими або пораненими російськими бійцями та українським мирними, без цензури, як доказ протиправних дій російської армії на території незалежної держави. Це було важливим елементом інформаційної діяльності на противагу тому, що розповідали в російському медіапросторі, які заявляли про відсутність ударів по мирним структурам, абсолютну перевагу російської армії в ході СВО тощо. Ще однією ефективною тактикою Гордона було регулярне проведення інтерв'ю з різними особистостями, зокрема російськими, що дозволяло користувачам бачити різні позиції та прогнози щодо подальшого розвитку подій.

Маргарита Симоньян вела іншу тактику комунікації зі своїми підписниками. По-перше, журналістка з самого початку заблокувала можливість коментувати та реагувати на її дописи, подібно до Д. Медведєва. За перший тиждень війни, було опубліковано 95 дописів, 56 з яких були репости з інших російських Telegram каналів. Важливо зазначити, що коли користувач репостить повідомлення в соціальних мережах, це означає, що він згоден з вихідним повідомленням і не має додаткових коментарів до нього, тобто це просто ретрансляція його думок. У цих дописах було оголошено початок СВО та відсутність опору українських прикордонників щодо наступу російської армії. Окрім цього, М. Симоньян висловилася про відсутність страху за санкції та ізоляцію РФ від заходу. На її думку, ця війна вирішує долю народу та майбутнє світу. Вона висловила свої переживання щодо того, аби під час «денацифікації» не гинули мирні люди, які взагалі тут не винні» [45]. Пізніше вона підтвердила своїй аудиторії репостом заяви Міноборони РФ про відсутність ракетних ударів по українським містам. Навпаки, їх здійснюють Збройні Сили України. Симоньян також наголошувала про тривалу війну Києва з Росією (8 років) та неадекватність Володимира Зеленського, а СВО назвала «стандартною репетицією параду», який цього року запланували провести в Києві [46]. Окрім цього, журналістка популяризувала стандартний наратив довгоочікуваного приходу «руського міра», на який чекали українці,

підтверджуючи це відео заявами місцевих. 25 лютого, Симоньян зачепила питання почуття сорому росіян за війну в Україні, вселяючи їм впевненість у тому, що мирне населення України ніхто не чіпає, і якби було протилежне, пропагандистка не підтримувала б СВО. На її думку, СВО є необхідним для безпеки власної держави та повалення київського режиму, який вже 8 років становить загрозу РФ. Цікаво те, що пропагандистка використовує для поширення подібних наративів побутову та повсякденну комунікацію, завойовуючи таким чином довіру росіян до власних заяв. Наприклад, для остаточного підтвердження результативності інформаційної операції щодо переконання росіян у відсутності потреби відчувати сором за дії російської армії в Україні, М. Симоньян зробила голосування на власному каналі. Як результат, 244 674 з 268 596 учасників голосування заявили, що «вони росіяни, і їм не соромно», вкотре підтверджуючи силу пропагандистки формувати суспільну думку серед власного населення [47]. У цей же день, вона поділилася інформацією про початок продажу нового мерчу від Russia Today з символікою Z, а усі вторговані кошти від продажу підуть на допомогу біженцям Донбасу та героям проекту RT «Діти війни», що тільки закріпило почуття росіян про необхідність ведення повномасштабної агресії проти України. Але вони не вдавалися у перевірку достовірності тих наративів та інформації, які поширює Маргарита Симоньян та інші журналісти, зокрема через блокування незалежних ЗМІ на території РФ.

Другий період (02.04-09.04). За цей тиждень, Д. Гордон зробив 247 публікацій, які переважно були сфокусовані навколо інформаційних потрясінь після звільнення Бучі. Тоді почали з'являтися перші задокументовані фотографії свавілля та геноциду, який здійснювала армія РФ проти українців протягом 33 днів окупації. Це був важкий емоційний період для багатьох українців, але дуже важливий для активного розповсюдження журналістами матеріалів про реальні події на Київщині, що також активно робив Гордон на своїй сторінці. Публікуючи фотографії без цензури та оголошуючи кількість знайдених тіл загиблих місцевих, він намагався максимально доступно продемонструвати російськомовній аудиторії реальність без інформаційних викривлень, назвавши звірства в Бучі «Новою

Сребреницею». Він також публікував фото та відео докази актів мародерства з боку армії РФ. Разом із цим, він коментував заяви російської влади про відсутність постраждалих під час окупації Київщини, спростовуючи це фотографіями, які стали прямими доказами звірств РФ. Д. Гордон також коментував інші пропагандистські заяви влади держави-агресора, час від часу під заголовком «палата номер 6» (означає те, що не піддається логіці). Однією з інших інформаційних тактик журналіста був підрахунок загиблих та травмованих дітей внаслідок повномасштабної агресії РФ, ставши контрнарративом росіян, що армія РФ не нападає на цивільне населення. Окрім цього, Д. Гордон почав частіше інформувати українців про повітряні тривоги та загрози в районах України, що не спостерігалось у перший тиждень війни, демонструючи вихід цифрової комунікації з українською аудиторією на новий рівень. Як результат, можна прослідкувати, що контент Д. Гордона має фокус як на українців, так і російськомовних користувачів з метою формування суспільної думки про засудження дій РФ на території України та потребу якнайшвидшого завершення бойових дій.

Маргарита Симоньян під час другого періоду зробила 64 публікації, з яких 52 складають репости. Щодо наслідків окупації Київщини російськими військами, журналістка зробила лише 1 публікацію – репост Міністерства оборони Росії про спростування звинувачень щодо вбивства мирного населення, заявляючи про провокацію київського режиму. У той час, коли Д. Гордон публікував фотодокази звірств, М. Симоньян робила репости її привітань з днем народження (7 репостів), інтерв'ю звільнених з полону російських військових про знущання з них Збройними Силами України (6 репостів з каналу «RT на русском»), інтерв'ю з українськими мирними про ворожу діяльність ЗСУ щодо власного населення (9 репостів з різних джерел), надання допомоги біженцям Донбасу росіянами (3 репости з різних джерел) тощо. Як висновок, М. Симоньян жодним чином не висловилася у своєму Telegram каналі про події в Бучі та Київщині, випустивши цю подію зі свого інформаційного поля. Подібне створення ілюзії невинності армії РФ та звинувачення українських ЗМІ та влади у розповсюдженні фейків є однією з тактик Росії у веденні інформаційної війни. Окрім цього, М. Симоньян у другий

період аналізу практично не висловлювала власної думки, а лише ретранслювала позицію влади та ЗМІ, зокрема RT, де вона є головною редакторкою. Подібну тактику можна інтерпретувати як таку, яка спрямована на формування серед населення почуття впевненості та довіри до державних інституцій та політиків замість незалежного ЗМІ, яке розцінюється як іноагенти у Росії.

Як результат, проаналізувавши 2 періоди публікацій російських та українських медіа представників, можна зробити такі висновки. По-перше, згідно з Почепцовим (2022), інформаційна війна намагається звужувати цільову аудиторію з метою підвищення ефективності її проведення (ст. 103). Можна визначити, що соціальні мережі, зокрема Telegram, є ефективними інструментами для досягнення цієї мети та активного просування необхідних наративів для швидкого формування суспільної думки. Діяльність М. Симоньян довела теорію Почепцова (2022), що в пропаганді спостерігається характерне використання слів, за якими не стоїть реальність (ст. 103). Ці «пусті» слова мають великий вплив на населення шляхом заблокованого доступу до іншої незалежної інформації. Саме тому, спроби проведення масових інформаційних атак українськими ІТ сферами, політиками, ЗМІ та журналістами, як, наприклад, Д. Гордон, намагаючись переконати російське населення сприяти негайному завершенню війни не принесли бажаних результатів у зміні їх суспільної думки. Причиною є також те, що за 8 років домінування російської пропаганди, світогляд росіян значно змінився, і українська пропаганда, яка різко з'явилася у їх медіапросторі лише після 24 лютого, звучала для них вороже, попри висвітлення реальних подій. По-друге, за допомогою пропагандистських наративів, будь-хто має можливість створити «алгоритм виправдання будь-якого рішення держави» (Почепцов, 2022, ст. 110), і це практикує зокрема М. Симоньян та інші медіа представники через соціальні мережі, телебачення тощо. Роль використання Telegram російською елітою полягає в усуненні суперників шляхом компроментуючої інформації та горизонтальної комунікації між владними групами (Саліков, 2019, ст. 104). Для українських медіа представників, зокрема Д. Гордона, ця соціальна платформа несла подвійну роль. У перші місяці збройної агресії вона забезпечувала комунікацію з російськомовним

населенням з метою руйнування усталених російських наративів та фейків щодо України та її громадян. Вони звертали увагу російських користувачів на протиправність дій влади РФ на території незалежної країни за допомогою відео звернень та публікації фотодоказів наслідків ворожих атак. Надалі ця активність значно зменшилася, але Д. Гордон продовжує вести свій канал російською мовою з метою поширення невикривленої інформації серед російськомовних користувачів. Як результат, проведений контент-аналіз демонструє, Telegram відіграє велику роль у швидкому поширенні інформації у перебігу інформаційної війни шляхом постійної присутності політичного контенту в повсякденній діджитал комунікації користувачів, яка стимулює пришвидшене формулювання їх суспільної думки, необхідної для державної влади.

Розділ III. Формування громадянської активності у контексті російсько-української інформаційної війни

3.1 Мобілізаційна функція соціальних мереж у стимуляції благодійності в Україні та Росії – інформаційно-психологічний ефект

З початком повномасштабної війни Росії проти України, благодійність та фандрейзинг стали поширеними явищами та методами підтримки армії та розв'язання гуманітарних питань за допомогою цивільного населення, фізичних осіб та великих бізнес-компаній. Окрім цього, це може виступати ще однією стратегією ведення інформаційної війни проти опонента, оскільки стимулює населення чинити спротив опоненту таким чином. Процес фандрейзингу може відбуватися у різних формах: фізичному та онлайн – для такого формату збору коштів застосовується Інтернет-простір (особливо соціальні мережі) з метою охоплення великої кількості осіб-благодійників, а сума благодійного внеску є довільною (Лі та інші, 2019, ст. 2). Навіть якщо окремі внески є невеликими, завдяки великій кількості учасників вони можуть мати значний вплив на кінцевий результат та підвищити загальну зібрану суму. Саме тому, онлайн формат фандрейзингу є більш поширеним та простим методом на противагу фізичному, особливо серед молоді. Існує декілька видів проведення благодійних зборів, із яких найпоширенішими є на основі пожертвувань та на основі отримання винагороди за здійснений внесок (Лі та інші, 2019, ст. 2). Автори визначають, що другий вид має більшу результативність, оскільки мотивує людей зробити благодійний внесок і одночасно отримати за це винагороду у вигляді символічного подарунку (Лі та інші, 2019, ст. 2). З цього можна зробити висновок, що такий метод благодійного збору приносить взаємну користь як благодійникові, так і особі, яка оголосила збір коштів.

В Україні, за законом «Про благодійну діяльність та благодійні організації», дозволені напрямки ведення благодійної діяльності включають «сприяння обороноздатності та мобілізаційній готовності країни, захисту населення у

надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного стану» (Закон №25), що і стало ключовим напрямком залучення коштів після 24 лютого 2022 року. Саме тоді різко підвищився рівень благодійності в державі, порівняно з попередніми роками війни на сході. За результатами кількісних досліджень Zagoriy foundation (2022) на тему благодійності у часи війни, відсоток українців, які стали благодійниками, зріс до 86% у 2022, у порівнянні з 67% у 2021 році (ст. 5). За результатами дослідження встановлено, що середня сума пожертв на благодійні цілі у 2022 році становила 1467 гривень на місяць, що у 10 разів більше, ніж у 2021 році, коли вона складала всього 133 гривні, що свідчить про суттєве збільшення обсягів благодійної допомоги (Zagoriy foundation, 2022, ст. 32). Слід зазначити, що найбільш популярним джерелом інформації про благодійні збори є соціальні мережі – 49% людей дізнаються про збори саме там, що вкотре підтверджує кращу результативність та ефективність онлайн фандрейзингу. На жаль, рівень шахрайства в соціальних мережах також значно зріс, оскільки лише 30% благодійників перевіряли інформацію на предмет правдивості. У перші дні війни, кількість індивідуальних зборів була достатньо високою, а тому можливість перевірки була низькою, враховуючи максимальну згуртованість населення навколо допомоги один одному. Підвищилася довіра до благодійних фондів, зокрема загальноукраїнських (від 2,63 у 2021 році до 3,98 у 2022-му) та міжнародних (3,11 та 4,15 відповідно), що сприяє збільшенню прямих пожертв на користь ЗСУ та розв’язання гуманітарних питань (Zagoriy foundation, 2022, ст. 39).

З 24 лютого 2022-го року, загальноукраїнські благодійні фонди перетворилися на значущі джерела збору коштів (включаючи грошові внески від цивільного населення) на потреби військових. За підсумками минулого року, найбільшими ресурсами стали: НБУ, World Central Kitchen, United 24, Повернись живим, СКМ, Фонд Сергія Притули, Фонд Віктора Пінчука, Благодійний фонд «Разом» та KSE Foundation. Разом вони зібрали 63 мільярди гривень лише за перші 9 місяців війни [58]. Наприклад, згідно з останніми звітами, найбільший фонд України «Повернись Живим» збільшив свої збори у 280 разів: з 19,5 мільйона гривень у 2021-му до 5.5 мільярда гривень минулого року [59]. Ця сума дорівнює

оборонному бюджету України за 2004 рік та 2,5 оборонного бюджету Молдови на 2022-й рік. Варто також зазначити, що за весь період з 2014-го року до лютого 2022-го року загальна сума внесків складала лише понад 281,6 мільйона гривень [60].

Причинами таких різючих змін є психологічний стан населення, який змінився внаслідок повномасштабного вторгнення Росії на територію України. Завдяки здійсненню благодійних внесків, більшість українців відчують різні позитивні емоції, зокрема надію, радість та полегшення (Zagoriy foundation, 2022, ст. 10). Окрім цього, спостерігається також лють та жага до помсти, яку люди спрямовують у фінансування ЗСУ внаслідок емоційних потрясінь через надходження негативної інформації, пов'язаної з атаками російської армії. Саме ці емоції намагаються викликати благодійні фонди під час інформаційних кампаній для стимуляції збільшення благодійних внесків на спеціальні рахунки, оскільки інтенсивність пожертв українців поступово почала знижуватися. Яскравим прикладом успішного використання емоційного стану населення разом із соціальними мережами для стимуляції благодійності є Фонд Сергія Притули. Проєкт «Народний байрактар», за співпраці з інфлюенсером Ігорем Лаченковим став найуспішнішим збором, зібравши за першу добу понад 300 мільйонів гривень, а у другу добу сума вже сягала 600 мільйонів гривень, враховуючи першочергово заплановані 500 мільйонів гривень за 7 днів. Під час аналізу акції, було виявлено, що збір оголосили в соціальних мережах 22 червня, на день народження Сергія Притули, який має високу довіру серед населення. Але можна також припустити, що звістка 23 червня про надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС успішно простимулювала збір коштів, трансформувавши емоцію радості в благодійний внесок. Ще одним прикладом успішної акції фонду є «На помсту» за участі активіста Сергія Стерненка, який за подібним принципом було оголошено у перший день масових обстрілів енергетичної інфраструктури України 10 жовтня та в результаті зібрав 352 мільйонів гривень за добу. Цей збір був успішний, тому що організаторам вдалося перетворити емоцію бажання помсти в благодійні пожертви, які були ефективно та своєчасно поширені серед населення через різні канали комунікації. Також успіхом цих двох акцій, як зазначають представники фонду,

полягає у тому, що навіть здійснивши маленьку пожертву, люди можуть відчуті свою причетність до спротиву російській агресії через закупівлю техніки, що підіймає їх моральний дух та мотивує продовжувати здійснювати пожертви [61]. Ще одним фактором успіху є те, що публікації з інформацією про оголошення зборів коштів поширюється через соціальні мережі, зокрема блогерами, які потім користувачі поширювали серед своїх знайомих, збільшуючи охоплення учасників природнім шляхом.

Однак, як було зазначено раніше, кількість пожертв почала з часом знижуватися. Саме тому, почали інтегрувати донати за подарунки та співпраці зі світовими зірками. Найвідоміші акції відбувалися через офіційну фандрейзингову платформу України – United 24, яка створена за президентської ініціативи. До благодійних зборів регулярно долучаються світові зірки (з них Тімоті Снайдер, Барбара Стрейзанд, Скот Келлі, Imagine Drarons, Balenciaga та інші), які є впливовими інформаційними партнерами благодійних зборів United 24 не тільки в Україні, але й за кордоном. Організатори також оголошували спеціальні проєкти з лімітованими винагородами, які видавалися за великі благодійні внески. Такими прикладами можна назвати наступні акції [62]:

- «Азовсталь. Символ незламності» – браслети з останньої партії металу з мариупольського заводу «Азовсталь». Продаж було оголошено незадовго до першої масованої атаки по енергетичній інфраструктурі України, а частина прибутку йшла на «Армію дронів». Останній тираж було використано під час збору на «Ловці шахедів», і складався з 1000 браслетів, 100 з яких підписав Валерій Залужний – головнокомандувач ЗСУ. 80 з них віддавали за внесок розміром 100 000 грн, а 20 з них можна було виграти за внесок від 5 грн. У порівнянні з попереднім тиражем, ці браслети не продавалися, що викликало великий ажіотаж та бажання українців взяти участь у розіграші за благодійний внесок та позмагатися за винагороду. Згідно з закономірністю, чим більший дохід українця, тим активніше він долучається до благодійності (Zagoriy foundation, 2022, ст. 20), і цей збір став підтвердженням даної тенденції. А тому, як зазначив співзасновник Monobank Олег Гороховський

в одному з інтерв'ю, великим меценатам важливо пропонувати щось цікаве, аби стимулювати їх робити великі внески [63].

- «Міць. Українська кам'яна» – спеціальний збір, відкритий до річниці війни. Винагородою є одна зі 100 000 пачок солі з заводу «Артемсіль» з окупованого Соледару вартістю 500 гривень. Увесь прибуток спрямовано на дрони-камікадзе для ГУР.

Цікаво зазначити, що за законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», благодійна діяльність визначена як така, що «не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику» (Закон №25). Юридично, такі збори виявляється є порушенням Закону України. Однак, у період збройної агресії Росії, ці акції приносять колосальні суми, які спрямовуються на потреби держави, тому, можливо, у період воєнного стану, подібне тлумачення закону необхідно було б зазначити й в загальнодоступному документі.

Щодо ситуації з благодійністю на військові потреби в Росії, то ситуація є кардинально іншою. За тривалим пошуком академічної інформації щодо ситуації з благодійністю в Росії у 2022-році точних даних про рівень діяльності майже відсутній. Це може бути індикатором того, що російське населення є менш активними у здійсненні благодійних внесків. За пошуком благодійних організацій на російських ресурсах, було знайдено декілька благодійних організацій, такі як «ЗаЩИТа», «Победа» тощо. Варто зазначити, що вони мають лише благодійні рахунки, без ведення соціальних мереж для оголошення зборів або надання звітності в результаті закупівель. Через це рівень довіри до них низький, оскільки неможливо перевірити, на що спрямовані пожертви. Проте, низький рівень благодійності серед населення не зупинив Держдуму обмежити коло осіб, яке матиме право здійснювати благодійні збори для протидії шахрайству [64]. Попри це, невеликі благодійні збори все ж таки відбуваються, але в основному вони полягають в матеріальних жертвах. Так, наприклад, жителі Курську збирали собачу вовну на допомогу військовим [65], а в Санкт-Петербурзі збирали музичні інструменти для військових з метою підтримки та зміцнення бойового духу

військових, які перебувають в зоні бойових дій [66]. Зрозуміло, що такі окремі благодійні акції є значно менш ефективними, ніж ті, що відбуваються в Україні. Саме тому, українці залишаються активнішими в підтримці своєї армії порівняно з росіянами. І цьому може бути декілька пояснень.

По-перше, війна РФ проти України не відбувається на території Росії, а тому питання фінансової підтримки армії росіянами може бути менш актуальним, оскільки конфлікт прямо не торкається їх особистого життя, як це відбувається в українців, які захищають власну землю від агресорів. По-друге, населення Росії щиро вірить в «успіхи» армії в Україні, про які заявляє державна влада та місцеве телебачення. Згідно з офіційною заявою Шойгу у вересні 2022, втрати Росії складають лише 5937 особового складу [67], хоча на той момент, за офіційними підрахунками з боку України, ця кількість вже перевищувала 60 тисяч осіб [68]. Тому росіяни можуть вірити, що армія РФ є добре забезпеченою і не потребує грошової підтримки цивільних, хоча поодинокі збори матеріальних речей іноді з'являються на просторах соціальних мереж, особливо в «Telegram» та «ВКонтакте». Ще одним фактором меншої активності російського населення в процесах благодійних пожертв може бути обмеження свободи слова, що впливає на гальмування вираження громадської думки та позиції, яка має завжди збігатися з інтересами чинної влади (у іншому випадку громадянина РФ чекає арешт). Однак, щодо патріотичного фактора, то його рівень можна виміряти через рівень підтримки В. Путіна та проведення «спеціальної воєнної операції». За 2022-й рік, рівень довіри та підтримки чинного президента склав у середньому 80% [69], а рівень підтримки воєнних дій в Україні станом на січень 2023 складає 68%, що є індикатором високого рівня патріотизму в Росії [70]. З початку 2022-го року, можна помітити, що патріотичні слогани з літерами “Z” та “V” швидко поширилися державою через інформаційні ресурси, зокрема офіційними сторінками державних органів, демонструючи та заохочуючи сильний патріотичний компонент. Однак, ця діяльність не змогла простимулювати населення активно займатися грошовою благодійністю на користь власної армії. Культура військової благодійності в Росії майже відсутня.

Як висновок, вищенаведені аргументи можуть бути причинами, чому українці є більш активними у благодійності у військовий період, порівняно з росіянами. Благодійні фонди в Україні навчилися використовувати психологічний та емоційний стани населення для стимуляції підвищення рівня благодійності через інформаційні канали, час від часу заохочуючи їх до отримання певної винагороди за здійснену пожертву. На противагу Україні, російським благодійним фондам не вдалося побудувати довіру росіян до своєї діяльності, аби так само активно сприяти підтримці власної армії у перебігу воєнних дій в Україні. Було визначено, що цей процес є комплексним та вимагає врахування багатьох факторів.

3.2 Шляхи України з витіснення Росії з публічного простору – спортивний та культурний виміри

Попри міцну політичну та фізичну підтримку України міжнародною спільнотою, державна влада не обмежилася лише закликами застосування економічних санкцій проти Росії. Вона також зосередилася на інформаційних шляхах її витіснення з міжнародної культурної та спортивної сфери для розширення політичного тиску. Такий підхід є важливим для України, оскільки культура та спорт є одними з ключових структур національної ідентичності Росії, яка досить часто присвоювала собі українські здобутки. Саме тому, ці канали ведення інформаційної війни були активізовані Україною після 24 лютого 2022-го року.

Початок повномасштабної війни припав на активний період спортивних змагань у світі, зокрема початок зимових паролімпійських ігор в Пекіні, де мали брати участь російські та білоруські параспортсмени, будучи допущеними попри події в східній Європі. Однак, Україна та представники ряду інших держав почали публічно відмовлятися від участі у змаганнях з Росією та Білоруссю у знак солідарності з Україною, ставлячи під ризик проведення усього заходу. В результаті, Олімпійські ігри ввели санкції проти представників цих держав, не допустивши їх до участі в змаганнях. Це стало одним із перших кроків у витісненні

Росії з міжнародного спорту, ставши додатковим засобом інформаційної стимуляції якнайшвидшого завершення бойових дій в Україні. Наступними ударами по спортивному іміджу РФ стало виключення з кваліфікаційних раундів на Чемпіонаті світу з футболу 2024, перенесення столиці Олімпійських ігор 2024 та фіналу ліги чемпіонів УЄФА з Санкт-Петербурга до Парижу, розрив партнерства УЄФА з «Газпромом», недопуск до участі у перегонах «Формула-1» та багато інших. Ці кроки відображають значні зусилля, яких доклали країни світу та спортсмени для того, щоб засудити дії РФ та продемонструвати, що розпочата війна є неприйнятною для міжнародної спільноти.

Важливо зазначити, що спортивна сфера офіційно вважається такою, яка залишається поза політичними незгодами та конфліктами. Цей принцип нейтральності було закладено в статті 50 Олімпійського статуту, який забороняє на олімпійських подіях будь-яку демонстрацію або політичну, релігійну та расову пропаганду (Goretti, 2022, ст. 13). І хоча це правило із часом пом'якшувалось, початок повномасштабної війни Росії проти України змусив остаточно порушити традиційний нейтралітет та застосувати санкції проти спортсменів держав-агресорів завдяки активній інформаційній кампанії України та залученню інших держав бойкотувати російських та білоруських спортсменів, поки триває війна. Причиною таких закликів є також той факт, що Росія регулярно використовує спорт для демонстрації своєї непохитної домінантності у певних видах спорту (зокрема гімнастиці та фігурному катанні), поширення своєї пропаганди та інструменталізації в політичних цілях (Goretti, 2022, ст. 5). Яскравим прикладом пропаганди став вихід на церемонію нагородження російського гімнаста Івана Куляка з літерою «Z» у березні 2022-го року (яка є символом підтримки російського вторгнення), де він стояв поруч з українським спортсменом (Goretti, 2022, ст. 13). Подібні інциденти із застосуванням даної символіки відбувалися і на інших змаганнях, особливо під час восьмої річниці анексії Криму. Для Росії, спорт відіграє велику роль у національній ідентичності, зокрема й політичній риториці Путіна, який сам є майстром спорту з самбо та Почесним Президентом і послом Міжнародної Федерації Дзюдо (цей титул втратив 27 лютого 2022 року), а тому

сприяння їх бойкотуванню та санкціонуванню мало на меті завдати ще одного удару по іміджу держави-агресора. Цей рух підтримувався також і в соціальних мережах серед українських та міжнародних користувачів, які закликали світові спортивні комітети та федерації вжити необхідних заходів. Застосовувалися такі хештеги як #BoycottRussia, #BoycottRussianSport, #CancelRussia та інші.

Хоча Україні, завдяки активній інформаційній діяльності, регулярним перемовинам і зверненням, та поширенню власної позиції в соціальних мережах, вдалося забезпечити солідарність у спортивній сфері, повного відсторонення Росії та Білорусі на всіх змаганнях не було досягнуто. Спортсмени продовжують свою діяльність, доволі часто змагаючись безпосередньо проти українців. Це створює неоднозначну політичну оцінку в суспільстві. Однак, сьогодні найбільш нагальною темою стала підготовка до проведення літніх олімпійських ігор у Парижі в 2024 році, оскільки під час 9-го засідання МОК постало питання допуску російських та білоруських спортсменів до змагань під нейтральним прапором. 25 січня, Комітет заявив, що російських та білоруських спортсменів допустять до змагань за умови, що вони не підтримують війну в Україні, наголошуючи на тому, що треба поважати права всіх спортсменів без будь-якої дискримінації відповідно до Олімпійської хартії, і також не можна перешкоджати участі в змаганнях лише через громадянство [72]. Разом із цим, санкції, впроваджені в 2022-му році залишаються дійсними. Хоча у липні 2022-го року, під час зустрічі Міністра Молоді та спорту України з Президентом МОК, комітет запевняв, що відсторонення спортсменів країн-агресорів діятимуть «до перемоги України» [73]. Нова заява МОК набула великого резонансу у міжнародній спільноті, оскільки війна в Україні досі не закінчилася, і питання нейтральності спортивних змагань є неприйнятним, коли триває війна, в якій вже загинула велика кількість провідних українських спортсменів. У своїй заяві Зеленський зробив влучний вислів: «Не буває нейтральності, коли триває така війна. І ми знаємо, як часто тиранії пробують використовувати спорт заради своїх ідеологічних інтересів. Очевидно, що будь-який нейтральний прапор російських спортсменів заплямований кров'ю» [74]. Станом на лютий 2023-го року, недопуск російських та білоруських спортсменів до

змагань вже підтримало 35 країн світу, зокрема США, Франція та Німеччина, Великобританія та Японія, що демонструє непохитність партнерів у підтримці України та засудження бойових дій в Європі. І цей перелік продовжує збільшуватись, завдяки активній інформаційній роботі Міністерства молоді та спорту України. Наприклад, завдяки зверненню до Європейського парламенту, інституція відреагувала та офіційно засудила рішення МОК [75]. Окрім цього, вже розіслано звернення до Національних олімпійських комітетів (НОК) 206 країн із закликом сприяти недопуску спортсменів до Олімпійських ігор у Парижі [76]. Із подібною заявою звернулася Верховна рада до парламентів іноземних держав, МОК, НОКів та міжнародних спортивних організацій [77]. Можна визнати, що державна влада України проявила чимало інформаційних зусиль у розв'язанні цього питання на власну користь, а тому залишається сподіватися, що необхідне рішення щодо майбутніх Олімпійських ігор у Парижі буде все ж таки прийняте.

Культурний фронт став так само важливим середовищем ведення інформаційної війни України проти Росії. Цей рух має 2 напрямки – бойкотування російської культури (зокрема сучасної) та визнання міжнародною спільнотою приналежності провідних українських митців до України, яких Росія незаконно присвоїла собі.

До лютого 2022-го року, більшість українців регулярно прослуховували російську музику, дивилися блогерів, телепрограми тощо. Але із початком повномасштабної агресії, майже 60% українців відмовилися від російської музики, і тільки 15% продовжують слухати як і раніше (Рейтинг, 2022). Така різка відсоткова зміна відбулася з причин того, що більшість російських виконавців підтримали військові дії Росії на території України, або ніяк не прокоментували, побоюючись засудження аудиторії та можливого покарання влади РФ, що негативно вплинуло на їх фінансове становище. Саме тому, в Україні розпочався рух з бойкотування російських музикантів, блогерів та інших митців шляхом видалення пісень з плейлістів, скасування підписок на їх канали тощо. Так само розпочався рух із вимоги міжнародної спільноти здійснити подібні кроки, аби припинити непряме фінансування держави-агресора. У мережах почали активно

з'являтися публікації із поширенням інформації, чому необхідно припинити споживання російського контенту, активно привертаючи увагу інтернет-користувачів до цього питання, оскільки блогери є також потенційним джерелом підтримки армії РФ. Яскравим прикладом цього може стати нещодавній благодійний внесок блогерки Instasamka в розмірі 900 000 рублів на благо російських військових [79]. Усе це демонструє, що в 21 столітті культура вже також більше не поза політикою, і активізація громадянської діяльності разом із державною владою є необхідною у веденні інформаційної війни й у сфері культури.

Бойкот-рух підтримувався і відомими міжнародними митцями та музикантами, які почали скасовувати власні концерти на території Росії у знак солідарності з Україною. Це підтримав також міжнародний пісенний конкурс «Євробачення», який заявив 25 лютого 2022-го року про дискваліфікацію РФ та засудив її дії на території України [80]. Так само здійснювався інформаційний тиск на відеохостинги, зокрема YouTube, який в результаті вимкнув монетизацію відеороликів на території Росії, обмеживши їх у більшій частині доходів, про що вони повідомили в Twitter [81]. У кіноіндустрії, рух Cancel Culture був підтриманий такими впливовими компаніями, як Disney, Warner Bros. та Sony, які заборонили будь-які прем'єри своїх стрічок на території РФ у відповідь на російське вторгнення [82]. Це також відбулося завдяки активній інформаційній діяльності інтернет-користувачів, які активно відмічали компанії під власними дописами, закликаючи висловити свою позицію щодо подій в Україні. Щодо кінофестивального руху, російська кіноіндустрія була бойкотована, у той час, як попит на українське кіно зріс. Окрім цього, українська кіноакадемія створила міжнародну петицію про бойкотування російських кінематографістів [83]. Також досить часто Президент України робить публічні звернення до кіноспільноти, закликаючи продовжувати засуджувати дії Росії шляхом блокування публічної демонстрації російської культури. Зокрема постає питання етичності прослуховування російської музики та популяризації мистецтва РФ у часи війни, зокрема стосовно українських та закордонних дипломатів (які ведуть активну

міжнародну боротьбу за покарання РФ), постраждалих українців та військових, які продовжують захищати державу на фронті (Бондаренко, 2022, с. 73).

Щодо другого напрямку ведення інформаційно-культурної війни України проти Росії, державна влада намагається будь-якими шляхами «повернути» своїх видатних особистостей на Батьківщину, досягнути визнання їх українцями у світі. Річ у тім, що протягом тривалого часу, держава-агресор привласнювала собі українські здобутки, митців, письменників та музикантів під приводом радянського походження інтелектуала. На жаль, усе, що було раніше радянським, автоматично було привласнено Росії після розпаду СРСР, знецінюючи культурну спадщину пострадянських держав, зокрема України. Подібне відбулося з такими особистостями як Малевич, Айвазовський, Рєпін, Гоголь та іншими. Саме тому, Міністерство культури України та відомі українські митці об'єднали свої сили у досягненні визнання відомих вітчизняних особистостей українцями. У цьому процесі вже є перші ключові досягнення. Наприклад, музей Metropolitan у Нью-Йорку одним із перших визнав Айвазовського, Рєпіна та Куїнджі українцями, так само як музеї Стеделек у Нідерландах та Помпиду в Парижі визнали Малевича українцем, відзначивши це в описі картин, представлених у колекціях.

Навіть якщо інформаційна кампанія бойкотування російської культури вже дала достатньо позитивних результатів, але їй, так само як і спорту, досі не вдалося досягнути усіх цілей. Українці досі слідкують за російською творчістю, що можна помітити через тренди в музиці та відео. Наприклад, станом на 10 березня 2023 року (чарт оновлюється щодня), у трендах Топ-100 пісень в Україні на Apple music знаходиться 19 російських треків [85]. Щодо блогерів, подібна тенденція досі утримується, оскільки велика кількість молоді, зокрема діти, цікавляться російськими блогерами і продовжують їх дивитися попри війну. Причинами цього може бути декілька. По-перше, попри травматичний ефект війни на населення, опитані українці визначають відсутність аналогів або подібного контенту, який відповідав би їх інтересам в українському інтернет-просторі (Курапов та інші, 2022, ст. 14). По-друге, для населення важлива також позиція блогера чи музиканта: якщо вони публічно засудили війну та дотримуються антивоєнної позиції, це дає

підстави українцям продовжувати слідкувати за їх творчістю. Водночас відсутність жодного публічного коментаря, так само як публічна підтримка воєнних дій в Україні стала приводом для припинення або поступової відмови від взаємодії з подібними артистами (Курапов та інші, 2022, ст. 16-18). Щодо кіноіндустрії, можна навести приклад участі російського фільму «Дружина Чайковського» в офіційній програмі Каннського кінофестивалю 2022, який в результаті отримав пальмову гілку. Також під час презентації стрічки, режисер Кирило Серебренніков закликав західних партнерів підтримувати росіян, які «бідують в умовах санкцій», (Канівець, ст. 42). Разом із цим, на фестивалі одночасно проходив кіноринок з українським павільйоном, який під гаслом #StandWithUkraine засуджував популяризацію російського мистецтва. Окрім цього, не обійшлося і без інформаційного скандалу на одній із ключових подій у кіно індустрії – церемонія нагородження премії Оскар, яка відбулася 13 березня 2023-го року. По-перше, цього року українська стрічка вперше потрапила у перелік головних номінантів, а саме документальний фільм спільного виробництва Данії, Швеції, Фінляндії та України «Будинок зі скалок». Його було номіновано на премію в категорії «Найкращий іноземний документальний фільм». У номінації також був фільм канадського режисера Деніела Роера «Навальний» про російського опозиціонера Олексія Навального та його отруєння у 2020 році. Ігноруючи заклики української спільноти про бойкотування російської культури, премія «Оскар» не підтримала цю тенденцію та допустила фільм до відбору. І навіть якщо фільм де-факто американського виробництва, на чолі створення стояли також росіяни, зокрема дружина Навального - Юлія. По-друге, вже другий рік поспіль президентові України Володимир Зеленському відмовили у публічному виступі на заході з метою не перетворювати культурний захід на майданчик для політичних закликів. Що цікаво в цій ситуації, так це те, що фільм «Навальний» є абсолютно політичним, і це від самого початку суперечило «аполітичності заходу». Більш того, саме фільм «Навальний» було визнано найкращим іноземним документальним фільмом. На сцену для вручення «Оскару» були допущені дружина та діти Навального, які дали політичну промову, жодного разу не згадавши про війну в Україні. Загалом,

цьогорічна премія «Оскар» викликала великий резонанс в українському медіапросторі. Причина не тільки в тому, що нагороду отримав фільм про російського політика-опозиціонера, але і в тому, що під час нагородження було дозволено політичний виступ родини опозиціонера, у той час, як Зеленському відмовлено в публічному виступі на підтримку України під приводом демонстрації аполітичності кіноіндустрії, що абсолютно суперечить попередньо-заявленій позиції премії. Як результат, вищенаведені приклади демонструють, що, на превеликий жаль, не всі фестивалі та премії відмовилися від демонстрації російських стрічок та їх міжнародного визнання, а тому культурна інформаційна боротьба України має продовжуватись.

Підсумовуючи, можна зазначити, що українська культурна та спортивна інформаційна боротьба проти Росії виявилася досить успішною у витісненні агресора з міжнародної сцени завдяки згуртованій співпраці цивільного населення, митців, державної влади та міжнародної спільноти. Хоча більшість людей ще не прийняла такий підхід, Україна вже перемогла в цьому інформаційному протистоянні та стабільно зберігає панівну позицію.

ВИСНОВКИ

З 2014-го року, інформаційна війна між Росією та Україною, разом зі збройним конфліктом, була невід'ємною складовою здійснення інформаційно-психологічного впливу на населення та органи влади, як власного, так і опонента. Після 24 лютого 2022 року, ця діяльність лише розширилася, торкаючись не тільки політичних, але й громадських, культурних, та спортивних аспектів, виводячи інформаційне протистояння та стратегії ураження на новий рівень. Здійснивши дослідження відповідно до поставленого дослідницького питання, було визначено, яким чином Україна та Росія використовують ці виміри для ведення інформаційної війни після 24 лютого 2022 року.

При дослідженні теоретико-методологічних засад поняття «інформаційна війна», розглянуто тлумачення міжнародних та національних науковців. Визначено, що термін Моландера та інших (1996) є найбільш пріоритетним та повним у порівнянні з тлумаченнями інших дослідників. Також з'ясовано ключові тактики Російської Федерації у веденні інформаційних війн, які включають створення наративів та дезінформації уряду, що сприяє розхитуванню негативних настроїв та розповсюдження хаосу в державах-опонентах. Визначено, що інформаційні операції Росії базуються на принципах рефлексивного контролю та «Доктрині Герасимова», які застосовувалися під час війни проти України протягом усього періоду. Ці знання дали можливість проаналізувати інформаційну діяльність держави-агресора після повномасштабного вторгнення на територію України 24 лютого 2022-го року.

У XXI столітті, у період стрімкого технологічного прогресу, соціальні мережі стали новим середовищем як ведення цифрової дипломатії, так і популяризації пропаганди шляхом використання ботів та тролінгу для викривлення реальності, що є основною метою інформаційної війни. Саме тому, більшість протистоянь перейшли в соціальні мережі, зокрема Twitter, Facebook та Telegram. Шляхом застосування методу кейс-стаді вдалося розкрити, як Україна та Росія використовують Telegram для політичного впливу в рамках інформаційної війни.

Обмеженням дослідження став вузький перелік російських політиків, які мають особисті сторінки в соціальних мережах, оскільки більшість з них свої позиції висловлюють через третіх осіб, на сторінках державних інституцій. Тим не менш, визначено, що представники влади РФ часто вдаються до використання мови ворожнечі та садистичної лексики для створення почуттів страху та ненависті до українців, у той час, як українські політики намагаються заспокоювати населення, демонструючи користувачам регулярні військові та політичні успіхи. Щодо медіа представників, з'ясовано, що тактика взаємодії відрізняється. У Росії застосовуються наративи виправдання необхідності проведення СВО та брехня про відсутність жертв серед українського мирного населення, у той час, як в українському медіапросторі використовуються контрнативи російській пропаганді, публікуючі фотодокази наслідків збройної агресії та заклики до російськомовної спільноти припинити свавілля якомога швидше.

Окрім цього, з'ясовано, що соціальні мережі мають мобілізаційну функцію у стимуляції благодійності, і цей процес може виступати як ще один аспект ведення інформаційної війни. Після 24 лютого 2022-го року, в Україні рівень благодійності суттєво зріс. Визначено, що пожертвування на основі отримання винагороди стимулює людей частіше робити благодійні внески, так само як інформаційні потрясіння, які викликають почуття люті та жаги до помсти. Ці почуття благодійні фонди, завдяки соціальним мережам та швидкому реагуванню, навчилися стимулювати та переспрямовувати у благодійність, яка викликає почуття полегшення, радості та надії у людей. У Росії, населення є набагато менш активним у процесі онлайн збору коштів, зокрема через впевненість в «успіхах» російської армії України, через заяви державної влади про низький рівень втрат. Це також доводить, що навіть благодійність може стати однією зі складових інформаційної війни, оскільки вона може як викликати різні емоції, які здатні приносити неочікувані результати, як це відбувається в Україні станом на сьогодні.

Зрештою, у роботі описано діяльність України з витіснення Росії з публічного простору через культурний та спортивний виміри, що стало також одним із аспектів інформаційної війни Росії проти України після 24 лютого 2022-го року.

З'ясовано, що українська влада та цивільне населення мобілізувалися в медіапросторі з метою визнання міжнародною спільнотою багатьох українських митців українцями, оскільки після розпаду СРСР Росія привласнила їх славу, творчість та походження яких Росія після розпаду СРСР незаконно присвоїла собі, а також «виключення» Росії з міжнародного публічного простору як відповідь на повномасштабне вторгнення на територію України. Ще однією із тактик стало сприяння виключенню Росії з міжнародних кінофестивалів, дискваліфікації російських збірних з міжнародних змагань, бойкотування російської культури тощо. Хоча визначено ряд успіхів України в цьому інформаційному протистоянні, не вся міжнародна спільнота підтримала подібний рух, тому деякі російські митці та спортсмени продовжують виступати в глобальному медіапросторі.

Таким чином, визначено, що сьогоденний досвід України у веденні інформаційного протистояння через політичний, благодійний, культурний та спортивний аспекти можна визнати як новий успішний приклад протидії міжнародним інформаційним загрозам, які, в результаті невпинного технологічного прогресу, будуть лише зростати та потребувати застосування нових стратегій боротьби. Оскільки інформаційна та збройна війна Росії проти України досі не завершена, тема даної кваліфікаційної роботи на сьогодні залишається актуальною та потребуватиме подальших досліджень у зв'язку з постійним розвитком подій. Тим не менш, Україну вже можна назвати однією з перших країн у Європі, яка, у відповідь на початок повномасштабної збройної агресії, розпочала процес активного пошуку стратегій інформаційного знешкодження агресора, який несе небезпеку міжнародному суспільству в XXI столітті.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Звернення президента Російської Федерації (2022) Офіційний сайт президента Росії. [Electronic resource] – Mode of access - <http://kremlin.ru/events/president/news/67843> (Viewed on February 9, 2023)
2. White House (2022). Remarks by President Biden on Russia's Unprovoked and Unjustified Attack on Ukraine. The White House. [Electronic resource] – Mode of access -<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/02/24/remarks-by-president-biden-on-russias-unprovoked-and-unjustified-attack-on-ukraine/> (Viewed on February 9, 2023)
3. Buckland M. (1991) Information as thing. *Journal of the American society for information science*. №42 (5). P. 351;
4. Waltz, E. (1998). *Information Warfare Principles and Operations*. Artech House Computer Science Library. pp. 2-3, 19;
5. Коданева С. І. (2020) «Гібридні загрози» безпеці Росії: вияв та протидія. *Контури глобальних трансформацій: політика, економіка, право. Том 13 №2*. Ст. 46, 52;
6. Почепцов Г. (2015) «Інформаційні війни. Новий Інструмент політики» *Алгоритм*. Ст. 96, 60;
7. Курбан О. В. (2015) Теорія інформаційної війни: базові основи, методологія та понятійний апарат. *Scientific Journal "ScienceRise"* №11/1(16) ст. 96;
8. Molander R., Riddile A., Wilson P. (1996) Strategic information warfare: a new face of war. *Library of Congress Cataloging in Data.*, p. xi;
9. Crumm R. (1996) Defining information Warfare and Identifying the Public Affairs Link. *Information Warfare*. Air University Press. URL: <https://www.jstor.org/stable/resrep13869.7>;
10. Фіялка С. (2017) Новини сепаратистських інтернет-медіа в інформаційній війні проти України. *Технологія і ехніка друкарства*. №1(55) ст. 73;
11. Гетьманчук М. (2017) «Гібридна війна» Росії проти України: інформаційний аспект. *Львівський державний університет внутрішніх справ*. Ст. 303;
12. Бучин М., Курус Ю. (2018) Інформаційна війна Росії проти України: особливості та механізми протидії. *Національний університет «Львівська політехніка»*. Ст. 56;
13. Худолій, А. (2022). Інформаційна війна 2014-2022 рр. *Видавництво Національного Університету «Острозька Академія»*. <https://doi.org/10.25264/978-617-8041-16-8>
14. Libicki M. (1995) What is information warfare? *Library of Congress Cataloging in Publication-Data*. pp. 7, 19, 96;

15. Danyk Y., Maliarchuk T., Briggs C. (2017) Hybrid war: High Tech, Information and Cyber Conflicts [Electronic resource] – Mode of access: <http://connections-qj.org/article/hybrid-war-high-tech-information-and-cyber-conflicts> (viewed on February 1, 2022);
16. Cornerstones of Information Warfare (1995) [Electronic resource] – Mode of access: <https://apps.dtic.mil/sti/citations/ADA307436> (viewed on February 1, 2022);
17. Горбулін В., Додонов О., Ланде Д. (2009) Інформаційні операції та безпека суспільства: загрози, протидія, моделювання. *Інтертехнологія*. Ст. 7, 20-21;
18. Додонов О., Ланде Д., Додонов В. (2016) Розпізнавання інформаційних операцій: мультиагентний підхід. *Open semantic techonolgies for Inteligent Systems*. Ст. 25;
19. Bjola C., Kornprobst M. (2015) Digital Diplomacy. Theory and practice. Edited by Routledge pp. 208, 215;
20. Global Social Media Statistics — DataReportal – Global Digital Insights. (n.d.). DataReportal – Global Digital Insights. <https://datareportal.com/social-media-users>;
21. Obama makes his mark as first “social media” President (2017) Seattle Times (full text) [Electronic resource] – Mode of access: <https://www.seattletimes.com/nation-world/nation-politics/obama-makes-his-mark-as-first-social-media-president/> (viewed on December 10, 2022);
22. Twitter-Аккаунти Українського Уряду: Що Змінилося Після Публікації. (n.d.). VoxUkraine. – [Electronic resource] Mode of access: <https://voxukraine.org/twitter-accounts-of-the-ukrainian-government-follow-up-ukr/> (viewed on December 10, 2022);
23. Київський міжнародний інститут соціології (2020) Довіра соціальним інституціям і партіям: грудень 2020 - [Electronic resource] – Mode of access: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1005> (viewed on December 26, 2022);
24. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (2022) Інформації з яких джерел більше довіряють українці та якими, на їхню думку, є критерії професійності журналістів - [Electronic resource] – Mode of access: https://dif.org.ua/article/informatsii-z-yakikh-dzherel-bilshe-doviryayut-ukraintsi-ta-yakimi-na-ikhnyu-dumku-e-kriterii-profesiynosti-zhurnalistiv?fbclid=IwAR1RTKUIHwvn8S7Amn5jXADR6_dzy-97hRxQOg2pKHkXHd6dEdaIpt4hxxI (viewed on December 26, 2022);
25. Global Social Media Statistics (full text) [Electronic resource] – Mode of access: <https://datareportal.com/social-media-users> (viewed on November 9, 2022);

26. Курбан О. (2017) Інтернет-технології та онлайнові соціальні мережі у сучасній гібридній війні. *Наукові записки №1(54) ст.* 266;
27. Prier J. (2017) Commanding the Trend: Social Media as Information Warfare. *Strategic Studies Quarterly*, vol. 11 no.4. pp. 50, 52-54, 56, 59 60-85, <https://www.jstor.org/stable/26271634>;
28. Bialy B (2017) Social Media – from Social Exchange to Battlefield. *The Cyber Defense Review*. vol.2. no.2. pp. 79, 82;
29. Wise J. (2022) Twitter bot accounts: how many bots are on Twitter in 2022? [Electronic resource] – Mode of access: <https://earthweb.com/how-many-bots-are-on-twitter/> (viewed on November 9, 2022);
30. Paavola J., Helo T., Jalonen H., Sartonen M., Huhtinen A-M (2016) Understanding the trolling phenomenon: The Automated detection of Bots and Cyborgs in the Social Media. *Journal of Information Warfare*, Vol.15, No, 4 pp.104-105;
31. Ajir, M., & Vailliant, B. (2018). Russian Information Warfare: Implications for Deterrence Theory. *Strategic Studies Quarterly*, 12(3), pp. 76-77, 72-74. <https://www.jstor.org/stable/26481910>;
32. Richey, M. (2017, September 11). Contemporary Russian revisionism: understanding the Kremlin's hybrid warfare and the strategic and tactical deployment of disinformation. *Asia Europe Journal*, 16(1), pp. 102, 109-111;
33. Гула Р., Голота А. (2021). «Доктрина Герасимова»: «Керований хаос» У війсьній теорії постмодерну. *Воєнно-Історичний Вісник*, 39(1), pp. 143, 144–146;
34. Morrison, S. (2021). The Rise of the Kremlin Troll. *Journal of Media and Information Warfare*, 14(2), pp. 10–11;
35. Національний інститут стратегічних досліджень (2022). Зміни зовнішньополітичної парадигми Росії [Electronic resource] – Mode of access - <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/zminy-zovnishnopolitychnoyi-paradyhmy-rosiyi> (Viewed on November 9, 2022);
36. Укрінформ (2023). Кому з політиків та громадських діячів найбільше довіряють українці [Electronic resource] – Mode of access - <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3682776-komu-z-politikiv-ta-gromadskih-diyachiv-najbilse-doviraut-ukrainci.html> (Viewed on April 30, 2023);
37. Соціологічна група «Рейтинг» (2022). Вісімнадцяте загальнонаціональне опитування: психологічні маркери війни (8-9 жовтня 2022), [Electronic resource] – Mode of access - https://ratinggroup.ua/research/ukraine/vosemnadcatyy_obschenacionalnyy_opros_psihologicheskie_markery_voyny_8-9_oktyabrya_2022.html. (Viewed on April 30, 2023);
38. Андрій Єрмак. Telegram. <https://t.me/ermaka2022>, (Viewed on April 10, 2023);

- 39.Дмитрий Медведев, (March 17, 2022). Telegram.
https://t.me/medvedev_telegram/4, (Viewed on April 11, 2023);
- 40.Дмитрий Медведев, (September 17, 2022). Telegram.
https://t.me/medvedev_telegram/176, (Viewed on April 11, 2023);
- 41.Дмитрий Медведев, (September, 30 2022). Telegram.
https://t.me/medvedev_telegram/184, (Viewed on April 11, 2023);
- 42.Дмитрий Медведев, (October 10, 2022).
Telegram.https://t.me/medvedev_telegram/191, (Viewed on April 11, 2023);
- 43.Дмитрий Медведев, (June 7, 2022). Telegram.
https://t.me/medvedev_telegram/105, (Viewed on April 11, 2023);
- 44.Дмитрий Гордон. Telegram. https://t.me/dmytrogordon_official, (Viewed on April 12, 2023);
- 45.Маргарита Симоньян, (February 24, 2022). Telegram.
<https://t.me/margaritasimonyan/10288>, (Viewed on April 12, 2023);
- 46.Маргарита Симоньян, (February 24, 2022). Telegram.
<https://t.me/margaritasimonyan/10301>, (Viewed on April 12, 2023);
- 47.Маргарита Симоньян, (February 26, 2022). Опрос. Telegram.
<https://t.me/margaritasimonyan/10361>, (Viewed on April 12, 2023);
- 48.Разумков Центр (2022). Оцінка громадянами ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, політико-ідеологічні орієнтації громадян України в умовах російської агресії (вересень-жовтень 2022), [Electronic resource] – Mode of access - <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-institutiv-politykoideologichni-orientatsii-gromadian-ukrainy-v-umovakh-rosiiskoi-agresii-veresen-zhovten-2022r>. (Viewed on April 30, 2023);
- 49.Давидова Н. (2022) Путінський нацизм: погляд крізь психоаналітичну призму. UIF - Український Інститут Майбутнього. (ст. 4, 43)
<https://uifuture.org/publications/putinskyj-nacyzm-poglyad-kriz-psyhoanalitichnu-pryzmu/>;
- 50.Центр Протидії Дезінформації (2022). Яка роль медведєва у кремлівській пропаганді. [Electronic resource] – Mode of access
- <https://cpd.gov.ua/main/yaka-rol-medvyedyeva-u-kramlivskij-propagandi/>
(Viewed on May 1, 2023);
- 51.Пашков, М. (2022) Війна сенсів: шляхи і напрями опору «руському миру». Разумков Центр. <https://razumkov.org.ua/images/2022/09/26/2022-ANALIT-ZAPIS-PASHKOV-1-FIN.pdf>. (Viewed May 2, 2023)
- 52.Reports Without Borders (2023) <https://rsf.org/en/index>. (Viewed May 1, 2023);
- 53.Pocheptsov, G. (2022) Russian Propaganda Wars: Russia-Ukraine 2022. ResearchGate.https://www.researchgate.net/publication/367453850_Russian_propaganda_wars_Russia_-

- _Ukraine_2022_httpswwwkvakeefiles202301Sojateadlane-20-2022-Georgy-Pocheptsov-RUSSIAN-PROPAGANDA-WARS-RUSSIA-UKRAINE-2022pdf;
54. Salikov, A. (2019). Telegram as a Means of Political Communication and its use by Russia's Ruling Elite. Questa Soft. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=806217>;
 55. Li, Y., Wu, J., Hsieh, C., & Liou, J. (2020). A social fundraising mechanism for charity crowdfunding. *Decision Support Systems*, 129, 113170. <https://doi.org/10.1016/j.dss.2019.113170>;
 56. Закон України №25 «Про благодійну діяльність та благодійні організації» Офіційний Вебпортал Парламенту України [Electronic resource] – Mode of access - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (Viewed on February 15, 2023);
 57. Zagoriy, A. (2023, March 8). Благодійність у часи війни — кількісне дослідження - Zagoriy Foundation. Zagoriy Foundation. <https://zagoriy.foundation/publications/blagodijnist-u-chasi-vijni-kilkisne-doslidzhennya/>;
 58. Ланда, В. (2023, March 12). Перша десятка. Найбільші благодійники зібрали 63 млрд грн за 9 місяців війни. Ренкінг Forbes. [Electronic resource] – Mode of access - <https://forbes.ua/money/desyatki-milyardiv-na-armiyu-ta-dopomogu-10-naybilshikh-fandreyzingiv-za-chas-viyni-renking-forbes-29112022-10118> (Viewed on February 15, 2023);
 59. Данилов, О. (2022, December 29). Повернись живим»: приголомшлива статистика за 2022 р. Mezha.Media. Mezha.Media. [Electronic resource] – Mode of access - <https://mezha.media/2022/12/29/povernys-zhyvym-statystyka-za-2022-r/> (Viewed on February 15, 2023);
 60. Фонд «Повернись живим» (2022). Повернись живим зібрав понад 5 мільярдів гривень на допомогу армії. [Electronic resource] – Mode of access - <https://savelife.in.ua/materials/news/strongfond-povernys-zhyvym-zibrav-ponad/> (Viewed on February 15, 2023);
 61. hromadske.ua. (2022, December 20). Волонтери затикають дірки: як працює Фонд Сергія Притули. hromadske.ua. [Electronic resource] – Mode of access - <https://hromadske.ua/posts/volonteri-zatikayut-dirki-yak-pracyuye-fond-sergiya-prituli> (Viewed on February 15, 2023);
 62. UNITED24 - The initiative of the President of Ukraine. (n.d.). [Electronic resource] – Mode of access - <https://u24.gov.ua/> (Viewed on February 15, 2023);
 63. Міроненко, Т. (2023, March 12). Фандрейзинг по-українськи. Притула, Гороховський, Лачен збирають сотні мільйонів за добу. Які інструменти допомагають їм перетворити лють на гроші. [Electronic resource] – Mode of access - <https://forbes.ua/lifestyle/khoroshiy-zbir-tse-uspishniy-prodazh->

- ukrainskiy-fondi-zbirayut-sotni-milyoniv-za-dobu-yak-emotsii-ta-idei-prinosyat-koshti-na-peremogu-28102022-9353 (Viewed on February 15, 2023);
64. Hristov, H. (2022). У Держдумі запропонували дозволити збирати гроші для російських військових лише певним особам. СБТВ Лібертаріанське ЗМІ. [Electronic resource] – Mode of access - <https://svtv.org/news/2022-12-03/gosdumie-sobirat-dienghi-vsrf/> (Viewed on February 16, 2023);
65. SVTV NEWS. (n.d.). У Курську розпочався збір собачої вовни для допомоги солдатам. Telegram. [Electronic resource] – Mode of access - <https://t.me/svtvnews/19443> (Viewed on February 16, 2023);
66. Муніципальне утворення «Гагарінське» (2022) Міністерством оборони Російської Федерації організовано збір музичних інструментів [Electronic resource] – Mode of access - https://vk.com/public215977108?w=wall-215977108_37 (Viewed on February 16, 2023);
67. Росія втратила 5937 осіб у спецоперації, заявив Шойгу. (2022, September 21). РІА Новости. [Electronic resource] – Mode of access - <https://ria.ru/20220921/poteri-1818333891.html> - (Viewed on February 16, 2023);
68. Міністерство оборони України (2022) Загальні бойові втрати противника з 24.02 по 03.10 (орієнтовно). Telegram. [Electronic resource] – Mode of access - https://t.me/ministry_of_defense_ua/2142 (Viewed on February 16, 2023);
69. ВЦІОМ Новини (2022) Довіра Політикам. [Electronic resource] – Mode of access - <https://wciom.ru/ratings/doverie-politikam> (Viewed on February 16, 2023);
70. ВЦІОМ Новини (2023) Спеціальна воєнна операція: рік по тому. [Electronic resource] – Mode of access - <https://wciom.ru/analytical-reviews/analiticheskii-obzor/specialnaja-voennaja-operacija-god-spustja> (Viewed on February 17, 2023);
71. Goretti L. (2022). The Sporting Sanctions against Russia: Debunking the Myth of Sport's Neutrality. Iai Papers, pp. 5, 13. [Electronic resource] – Mode of access - <https://www.iai.it/en/pubblicazioni/sporting-sanctions-against-russia-debunking-myth-sports-neutrality> (Viewed on February 17, 2023);
72. International Olympic Committee (2023, January 25). Statement on solidarity with Ukraine, sanctions against Russia and Belarus, and the status of athletes from these countries. International Olympic Committee. [Electronic resource] – Mode of access - <https://olympics.com/ioc/news/statement-on-solidarity-with-ukraine-sanctions-against-russia-and-belarus-and-the-status-of-athletes> (Viewed on February 17, 2023);
73. Міністерство молоді та спорту України (2022) Вадим Гутцайт: Рекомендації МОК щодо відсторонення російських і білоруських спортсменів діятимуть

- до перемоги України. [Electronic resource] – Mode of access - <https://mms.gov.ua/news/vadym-huttsait-rekomendatsii-mok-shchodo-vidstonennia-rosiiskikh-i-biloruskykh-sportsmeniv-diiatymut-do-peremohy-ukrainy> (Viewed on February 17, 2023);
74. Будь-який нейтральний прапор російських спортсменів заплямований кров'ю – звернення Президента України — Офіційне інтернет-представництво Президента України. (2022). Офіційне Інтернет-представництво Президента України. [Electronic resource] – Mode of access - <https://www.president.gov.ua/news/bud-yakij-nejtralnij-prapor-rosijskih-sportsmeniv-zaplyamova-80653> (Viewed on February 17, 2023);
75. European Parliament reiterates support for Ukraine and demands Russian and Belarussian athletes ban for Paris 2024. (2023, February 17). EOC EU Office. [Electronic resource] – Mode of access - <https://www.euoffice.euolympic.org/european-parliament-reiterates-support-for-ukraine-and-demands-russian-and-belarussian-athletes-ban-for-paris-2024/> (Viewed on February 19, 2023);
76. Міністерство молоді та спорту України (2022). Вадим Гутцайт: Через війну росії на території України спорт уже не поза політикою. [Electronic resource] – Mode of access - <https://www.kmu.gov.ua/news/vadym-huttsait-cherez-viinu-rosii-na-terytorii-ukrainy-sport-uzhe-ne-poza-politykoiu> (Viewed on February 19, 2023);
77. Постанова Верховної Ради України (2022). Про Звернення Верховної Ради України до парламентів іноземних держав, Міжнародного олімпійського комітету, національних олімпійських комітетів та міжнародних спортивних федерацій. Офіційний Вебпортал Парламенту України. [Electronic resource] – Mode of access - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-20#Text> (Viewed on February 19, 2023);
78. Соціологічна Група Рейтинг (2022). Сімнадцяте загальнонаціональне опитування: Ідентичність. Патріотизм. Цінності. [Electronic resource] – Mode of access - https://ratinggroup.ua/research/ukraine/s_mnadcyate_zagalnonac_onalne_opituvannya_dentichn_st_patr_otizm_c_nnost_17-18_serpnya_2022.html?fbclid=IwAR1KzdbFW3HEbNov6jY6GbHjRkOMNkFAwhdwwOeNJ0hdPqZLL15TWvvPNH0 (Viewed on February 19, 2023);
79. Кравчук, А. (2023, February 13). Співачка Інстасамка, яка залишається в топі серед українських слухачів, заявила, що пожертвувала на армію РФ чималу суму – 3МІ. OBOZREVATEL NEWS. [Electronic resource] – Mode of access - <https://news.obozrevatel.com/ukr/show/people/spivachka-instasamka-yaka->

- zalishaetsya-v-topi-sered-ukrainskih-sluhachiv-zayavila-scho-pozhertvuvala-na-armiyu-rf-chimalu-sumu.html (Viewed on February 19, 2023);
80. EBU statement regarding the participation of Russia in the Eurovision Song Contest 2022. (2022, February 25). Eurovision Song Contest. [Electronic resource] – Mode of access - <https://eurovision.tv/mediacentre/release/ebu-statement-russia-2022> (Viewed on February 20, 2023);
81. YoutubeInsider (2022). [Electronic resource] – Mode of access - <https://twitter.com/YouTubeInsider/status/1498772480034365440> (Viewed on February 20, 2023);
82. Chmielewski, D. (2022, March 1). Disney, Warner Bros., Sony pausing film releases in Russia over Ukraine invasion. Reuters. [Electronic resource] – Mode of access - <https://www.reuters.com/lifestyle/disney-pausing-film-releases-russia-over-ukraine-invasion-2022-03-01/> (Viewed on February 20, 2023);
83. Change.org (2022) Петиція Української кіноакадемії “Call for boycott of Russian Cinema” - [Electronic resource] – Mode of access - https://www.change.org/p/film-institutions-and-film-professionals-call-for-a-boycott-of-russian-cinema?recruiter=1255077402&recruited_by_id=f8db59b0-96d8-11ec-9ba6-e1bf6b67507e&utm_source=share_petition&utm_campaign=share_petition&utm_medium=copylink&utm_content=cl_sharecopy_32496355_ru-RU%3A5 (Viewed on February 20, 2023);
84. Бондаренко Андрій (2022) Виконання російської музики як етична проблема. Молодий вчений № 3 (103) - [Electronic resource] – Mode of access - <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/3982> (Viewed on February 21, 2023);
85. Apple music (2023) Музичний Рейтинг Топ-100 в Україні. [Electronic resource] – Mode of access - <https://music.apple.com/ua/playlist/%D1%82%D0%BE%D0%BF-100-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96/pl.815f78effb3844909a8259d759ecbddb?l=uk> (Viewed on March 10, 2023);
86. Kurapov, A., Balashevych, O., Tsurikova, H. Dybyskui, O (2022) Reasons why Ukrainians Continue or Stop Interacting with Russian Culture as a Result of a Russian-Ukrainian War: Demographics, Psychology, and Emotions. Taras Shevchenko National University of Kiev, Ukraine. [Electronic resource]] – Mode of access - <https://psyarxiv.com/4stfr/> (Viewed on March 10, 2023);
87. Канівець, А. (2022) Про російське кіно «не поза політикою» для світового глядача. Журнал «Кіно-театр». № 4. - С. 42-44. <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/24184>;

ДОДАТОК 1

Приклади використання «емоджі» Андрієм Єрмаком

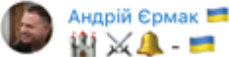
Андрій Єрмак 🇺🇦

❤️ 3,1K 🔥 392 😊 144 👍 68 🏠 11
👏 6

Андрій Єрмак 🇺🇦

❤️ 5,1K 🔥 655 👍 232 😊 73 🏠 52
👏 11 😊 3

Андрій Єрмак 🇺🇦

🏰🔔🇺🇦

❤️ 8K 👍 587 🔥 290 😊 123
🏠 117 👏 41

Андрій Єрмак 🇺🇦

🇵🇹 + 🇷🇺 = 🍌

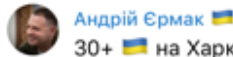
👍 9,7K 🔥 1,8K ❤️ 977 🏠 332
😊 257 👏 50 😊 8

Андрій Єрмак 🇺🇦

🇩🇪🔥👍

👍 6,9K ❤️ 1K 🔥 470 🏠 189
😊 162 👏 44 😊 15

Андрій Єрмак 🇺🇦

30+ 🇺🇦 на Харківщині.

❤️ 2,6K 🔥 322 👍 155 😊 8 👏 6
🏠 4

Андрій Єрмак 🇺🇦

🇺🇦🇷🇺📞=🚀🌐🍌

👍 9,1K ❤️ 1,7K 🔥 944 😊 498
🏠 266 👏 61 😊 18

Андрій Єрмак 🇺🇦

🚀❄️💀

👍 7K ❤️ 1,2K 🔥 547 😊 412
🏠 150 👏 27 😊 17

ДОДАТОК 2

Реагування влади РФ на нові успіхи української дипломатії

26 Липня 2022

 Андрій Єрмак 18,8K 12:54

Країни Європейського Союзу досягли політичної домовленості щодо скорочення споживання газу на 15%, оскільки перспектива повного припинення поставок з РФ стає дедалі ймовірнішою.

👍 692 ❤️ 64 🔥 11 😬 4 🗨️ 1 🙏 1

 Андрій Єрмак 235,8K edited 14:17

#вісник_санкцій

Рада ЄС продовжила дію санкцій проти РФ ще на півроку – до 31 січня 2023 року.

👍 630 ❤️ 69 🔥 16 😬 8 🗨️ 4 🙏 2

 Дмитрий Медведев 1

Вся нынешняя политика европейцев на российском направлении – отвратительный коктейль из высокомерного хамства, подростковой инфантильности и примитивной глупости.

Сначала объявили о намерении строго наказать Россию за её желание защитить страдающих людей и обеспечить свои долгосрочные интересы. Решили, как обычно, порвать российскую экономику в клочья. Лишить денег от экспорта энергоносителей. И ввели тотальные санкции на всё, что горит. Нате!

Наплевать, что в Европе есть огромная промышленность, развитое сельское хозяйство, а граждане Евросоюза хотят жить в тёплых домах с водой. Главное – пусть русские страдают.

Потом спохватились... Вспомнили, что зиму никто не отменял, а альтернативные поставки газа, нефти и угля дороги или просто нереальны. Осознали, как трудно сидеть на трёх стульях. Типа мы и Украине помогаем, и России вредим, но и своя экономика и люди тоже нечужие.

В общем, красиво не вышло. Жовто-блакитная истерика спровоцировала тяжёлую диарею от страха замёрзнуть в своих стильных жилищах, глядя в заиндевшее окно на угасающие производства. Правда, лечиться от поноса европейские умники предлагают проверенным лекарством: наращиванием поставок оружия киевскому режиму и войной до победного конца. Ну-ну. Скоро придут холода...

6 жовтня, 2022

Андрій Єрмак

83,6K edited 17:04

Новий пакет санкцій проти росії done.

Дещо, що входить до 8-го пакету санкцій.

- ✓ Визначення стелі цін на російську нафту для її транспортування за морем;
- ✓ розширена заборона на поставки сталевих продукції, техніки, хімікатів, пластику та сигарет;
- ✓ заборона продажу в росію цивільної вогнепальної зброї, військових транспортних засобів й обладнання.
- ✓ заборона для громадян ЄС приймати керівні посади в російських держ. компаніях;
- ✓ покарання для учасників схем з обходу санкцій.

Дотискаємо «совок».

👍 1,6K ❤️ 253 🔥 121 💬 12 😊 9

Дмитрий Медведев

2,2M 18:00

«Адские санкции» пошли на восьмой круг. Как известно, кругов в аду девять. Так что резервы ещё есть.

Пусть наши враги беснуются дальше. Ведь уже давно понятно, что наматывать эти круги без особого вреда для «назначенного грешника» – дело пустое. И дорогостоящее.

Во что вылилась эта идиотская затея бывших партнёров на сегодня?

Для России. С самого начала специальной военной операции Запад начал последовательно палить по нашей стране из многостольной санкционной РСЗО. Наши неумные оппоненты никак не могут понять простой вещи: Россия давно живёт в условиях ограничений и хорошо научилась адаптироваться к быстро меняющимся обстоятельствам. Наша экономика демонстрирует весьма приличную жизнеспособность. Постепенно замедляется инфляция, упав с пикового значения в 17,8% в апреле до 13,7% в сентябре. Есть все основания считать, что по результатам года она составит не более 12%. Большую устойчивость демонстрирует ВВП, который к концу года сократится куда меньше предполагавшегося.

В общем, «порвать в клочья» нашу экономику у Запада в очередной раз не получилось. Главное – у России есть не только необходимый запас прочности, но и все возможности для дальнейшего развития.

Для Запада. Поначалу наши враги отчаянно колотили себя в грудь. Убеждали своих граждан и весь мир, что легко обойдутся без российских нефти, газа, удобрений, лекарств и зерна. Без покупателей на свои бургеры, одежду, косметику, автомобили и интернет-сервисы. Сейчас осознали, что их санкции – это членовредительство. Типичный самострел в собственную задницу. Резко дорожают бензин, продукты, коммунальные услуги. Люди от отчаяния выходят на митинги. Политики беспомощно разводят руками. Твердят красивые слова – вроде как «за демократию надо платить». Не отвечая, правда, на вопрос, на кой хрен нужна такая «демократия».

По данным Евростата, в еврозоне наблюдается рекордная за последние десятилетия инфляция – более 9%. Однако в отдельных странах ЕС ситуация просто катастрофическая. Среди них – самые отмороженные враги России. Они в полной мере пожинают плоды своей рвотной ненависти к нашей стране. В Эстонии инфляция выросла на 22,2% в годовом выражении, в Литве – на 21,1%, в Латвии – на 20,8%, в Чехии – на 17,3%. И эти двузачные антирекорды далеко не предел. Впереди – холодная зима без российского

4 листопада, 2022

Андрій Єрмак

56K 11:49

Обмеження ціни на російську нафту - це буде 🛢️

Доб'ємо російську економіку разом. 🔥

👍 2,6K ❤️ 354 🔥 276 😬 17 💬 13 🤖 9 😬 4

Андрій Єрмак

143K 14:06

🔥 3,3K ❤️ 367 👍 154 🤖 63 😬 41 💬 16 😬 3

Андрій Єрмак

67,9K 16:52

Дякуємо 🇺🇸 союзникам за черговий пакет військової допомоги для України на \$400 млн.

До нього входять зокрема танки Т-72; БТР М1117; бронекатери; дрони Phoenix Ghost.

Разом здолаємо російське зло.

👍 2,3K ❤️ 516 🔥 186 😬 13 💬 9 😬 4

Дмитрий Медведев

3,5M 07:00

ПОЧЕМУ НАШЕ ДЕЛО ПРАВОЕ

Ответы на простые вопросы
в День народного единства

За что мы воюем? Россия – огромная и богатая страна. Нам не нужны чужие территории, у нас всего в достатке. Но есть наша земля, которая для нас священна, на которой жили наши предки и на которой сегодня живут наши люди. И которую мы никому не отдадим. Мы защищаем наших людей. Мы воюем за всех своих, за свою землю, за свою тысячелетнюю историю.

Кто воюет против нас? Мы сражаемся против тех, кто ненавидит нас, кто запрещает наш язык, наши ценности и даже нашу веру, кто насаждает ненависть к истории нашего Отечества.

Против нас сегодня часть умирающего мира. Это кучка безумных нацистов-наркоманов, одурманенный и запуганный ими народ и большая стая лающих собак из западной псарни. С ними разномастная свора хрюкающих подсвинков и недалёких обывателей из распавшейся западной империи со стекающей по подбородку от вырождения слюной. У них нет веры и идеалов, кроме выдуманных ими же похабных привычек и насаждаемых ими стандартов двоемыслия, отрицающих дарованную нормальным людям мораль. Поэтому, поднявшись против них, мы приобрели сакральную мощь.

Где наши прежние друзья? От нас отказались некоторые испугавшиеся партнёры – и плевать на них. Значит, они были нам не друзья, а просто случайные попутчики, прилипали и прихлебатели.

Свалили за тридевять земель трусливые предатели и алчные перебежчики – пусть сгниют их кости на чужбине. Их нет среди нас, а мы стали сильнее и чище.

Почему мы долго молчали? Мы были слабы и опустошены безвременьем. А сейчас мы стряхнули липкий сон и тоскливый морок последних десятилетий, в которые нас погрузила гибель прежнего Отечества. Нашего пробуждения ждали другие страны, изнасилованные повелителями тьмы, рабовладельцами и угнетателями, которые грезят

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційної роботи

Тема: Окремі аспекти російсько-української інформаційної війни після 24 лютого 2022

Студент: Амелічева Анастасія Сергіївна

Рік навчання, факультет: 4й рік навчання, Факультет Соціальних Наук і Соціальних Технологій

Науковий керівник: ст. викладач, кандидат філософських наук, Соловей Г. С.

Рецензент:

Захищена “ ____ ” _____ 2023 р.

Короткий зміст роботи: Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню окремих аспектів російсько-української інформаційної війни після 24 лютого 2022-го року. У роботі розглянуто теоретико-методологічні засади та підходи до визначення терміну «інформаційна війна». Визначено ключові форми і принципи ведення інформаційних війн. Встановлено особливу роль соціальних мереж як сучасних інструментів здійснення операцій. За допомогою контент-аналізу соціальних мереж українських та російських представників влади та медіа було з'ясовано тактики ведення інформаційної війни між державами. Використавши метод кейс-стаді, проаналізовано мобілізаційну функцію соціальних мереж для стимулювання благодійності в Україні та РФ. Зрештою, описано шляхи України з витіснення Росії з публічного простору через культурний та спортивний виміри у відповідь на початок повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022-го року. Як результат, визначено, що інформаційна діяльність Російської Федерації залишається викликом для міжнародної безпеки 21-го століття, і сьогоdnішній досвід України у веденні інформаційного протистояння може стати новим прикладом з протидії міжнародним інформаційним загрозам, які, в результаті невинного технологічного процесу, будуть лише зростати.

Ключові слова: інформаційна війна, російсько-українська війна, соціальні мережі, цифрова дипломатія, телеграм, медіа, культура, громадянська активність.

Short summary: The bachelor's thesis is devoted to the study of certain aspects of the Russian-Ukrainian information warfare after February 24, 2022. The theoretical and methodological principles and approaches to defining the term "information war" are considered in the work. The key forms and principles of conducting information wars are defined. The special role of social networks as modern tools for carrying out operations has been established. With the help of content analysis of social networks of Ukrainian and Russian government officials and the media, the ways of conducting an information war between states were clarified. Using the case-study method, the mobilizing function of social networks to stimulate charity in Ukraine and the Russian Federation was analyzed. Ultimately, Ukraine's ways to push Russia out of the public space through cultural and sporting dimensions in response to the start of a full-scale invasion on February 24, 2022 were described. As a result, it was determined that the information activity of the Russian Federation remains a challenge for the international security of the 21st century, and today's experience of Ukraine in conducting an information confrontation can become a new example of countering international information threats, which, as a result of the relentless technological process, will only grow.

Keywords: Information warfare, Russian-Ukrainian war, social networks, digital diplomacy, telegram, media, culture, civic activism.